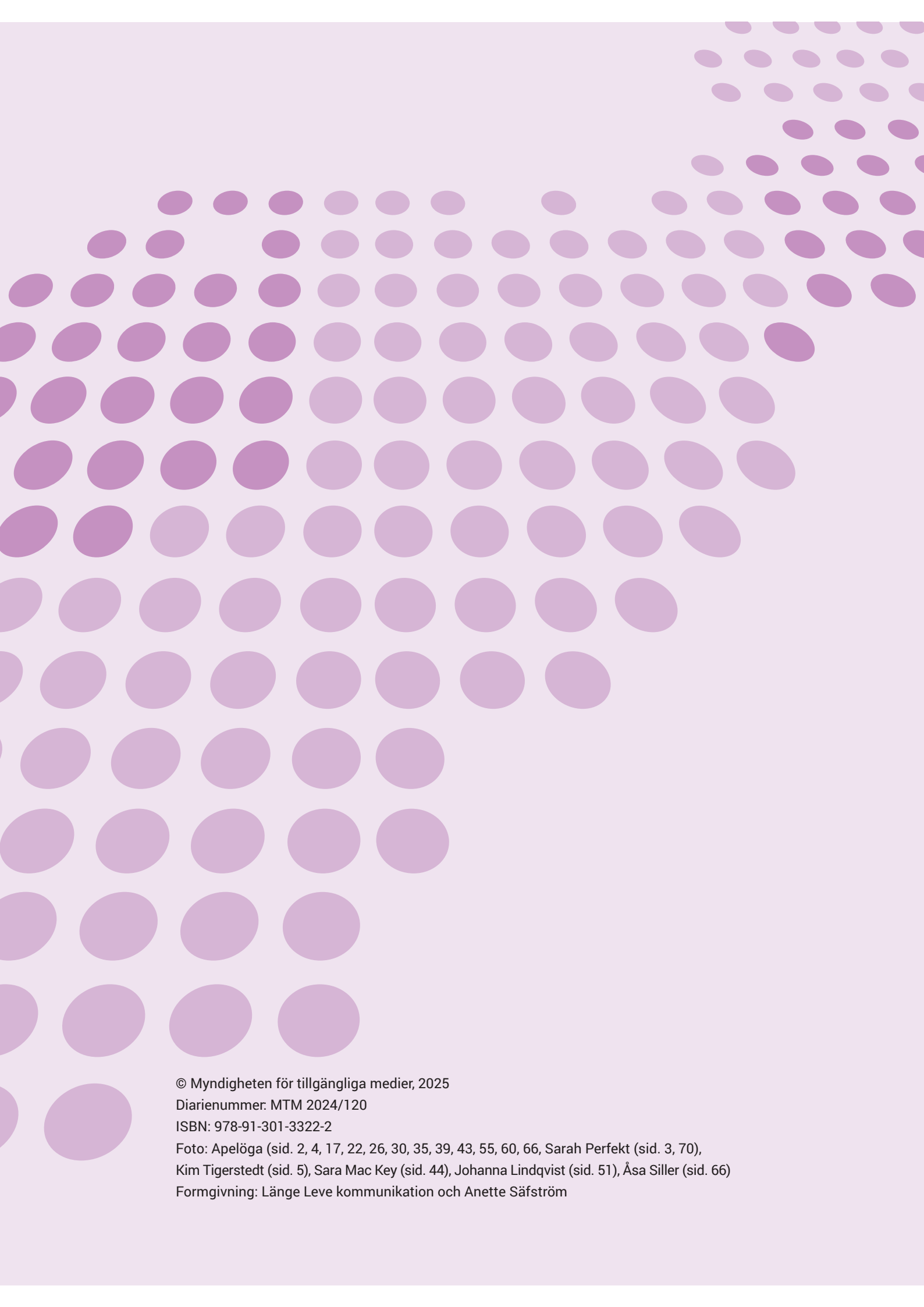

Årsredovisning 2024

Myndigheten för tillgängliga medier

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER

© Myndigheten för tillgängliga medier, 2025

Diarienummer: MTM 2024/120

ISBN: 978-91-301-3322-2

Foto: Apelöga (sid. 2, 4, 17, 22, 26, 30, 35, 39, 43, 55, 60, 66, Sarah Perfekt (sid. 3, 70),
Kim Tigerstedt (sid. 5), Sara Mac Key (sid. 44), Johanna Lindqvist (sid. 51), Åsa Siller (sid. 66)

Formgivning: Långe Leve kommunikation och Anette Säfström

Innehåll

Generaldirektörens förord	3
Året som gått.....	4
Verksamhetsöversikt	6
Resultatredovisning för MTM	14
Kunskapscentrum	18
Kunskapsutveckling	19
Användarundersökningar	20
Kunskapsförmedling	21
Samverkan och främjande	23
Produktion och distribution	27
Medier lättläst	28
Medier kultur	34
Medier utbildning	56
Dagstidningar	60
Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv	66
Myndighetens interna utveckling	69
Finansiella dokument	72
Resultaträkning (tkr)	72
Balansräkning (tkr).....	73
Anslagsredovisning (tkr).....	74
Redovisning av beställningsbemyndigande (tkr)	76
Finansiella villkor (tkr)	77
Tilläggsupplysningar och noter	78
Ersättningar och andra förmåner	80
Anställdas sjukfrånvaro	80
Noter (tkr)	81
Sammanställning av väsentliga uppgifter 2020–2024	91

Generaldirektörens förord

MTM:s vision är ett samhälle där all läsning är tillgänglig. Vi arbetar för att litteratur, nyheter och samhällsinformation ska finnas tillgängligt för våra läsare på deras egna villkor. Därför anpassar vi litteratur och producerar böcker och nyheter samt främjar universell utformning och tillgänglighet i samhället. Som kunskapscentrum för tillgänglig läsning utvecklar och förmedlar vi kunskap om läsarnas behov.

Utveckling och fokus är ord som beskriver 2024 väl. Under året har myndighetens arbete kretsat kring tre strategiska mål: Ett samlat produkterbjudande, mer robust informationshantering och framtidens ekosystem för tillgänglig läsning.

Med våra nordiska systemmyndigheter samverkar vi bland annat kring format- och produktutveckling, tillgänglighetslagen och systemutveckling. År 2024 inleddes med ett stort tekniksprång när vårt distributionssystem för litteratur byttes ut. Vår danska systemmyndighet Nota har utvecklat det system som MTM nu också är delägare i tack vare ett gott nordiskt myndighetssamarbete.

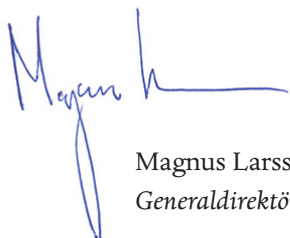
Vi har även stärkt vår samverkan med Kungliga biblioteket och Kulturrådet via ett samverkansavtal för Digiteket. Självfallet fortsätter även vår långa och viktiga samverkan med landets bibliotek för att alla ska få möjlighet att läsa på sina villkor

Inom ramen för uppdraget att vara ett kunskapscentrum för tillgänglig läsning har vi under året haft lyssningsläsning och lättläst som teman. Detta har resulterat i två kunskapsöversikter och en vägledning.

Inom vår produktutveckling har vi särskilt fokuserat på utvecklingen av svenska talsyntesröster, STEM-området (vetenskap, teknologi, ingenjörskonst och matematik), tillämpning av AI i syfte att effektivisera produktionen samt skrivregler för punktskrift för ökad tillgänglighet till digital text.

År 2025 blir vi tillsynsmyndighet för e-böcker och ändamålsenlig programvara i enlighet med tillgänglighetslagen. Under 2024 har vi förberett oss för uppdraget genom att samverka med övriga tillsynsmyndigheter, informera om lagkraven och rekrytera kompetens. Marknaden har nu börjat ge ut universellt utformade e-böcker. Det innebär att systemet för tillgänglig litteratur är i förändring. Dessa frågor har MTM arbetat intensivt med under 2024, likaså vårt uppdrag att producera kurslitteratur till studenter som möter läshinder.

Tillgänglighetslagen och en ökad grad av universell utformning ger möjligheter till en ökad inkludering i samhället. En välkommen utveckling som vi främjar och som ligger i linje med funktionshinderspolitikens mål. MTM:s tydliga fokus och prioriterade utvecklingsarbete fortsätter under 2025, allt i enlighet med vår vision om ett samhälle där all läsning är tillgänglig.

Magnus Larsson
Generaldirektör

Året som gått

Framtidens ekosystem för tillgänglig läsning

År 2024 genomförde MTM ett projekt för utökad säkerhet som resulterade i att vi beslutade att kryptera kurslitteratur. Därtill genomförde vi en genomlysning av vårt uppdrag kring kurslitteratur och en undersökning riktad till bibliotekspersonal med rätt att registrera konton i Legimus. Syftet var att få mer kunskap om förmedlarnas erfarenheter av registrering. MTM har också inrättat en referensgrupp för högskolefrågor med representanter från brukarorganisationer, bibliotek och branschorganisationer. Vi har haft bilaterala samtal om tillgänglig kurslitteratur med samtliga brukarorganisationer i Brukarrådet liksom i MTM:s övriga råd.

Lyssningsläsning i högre utbildning

Under de senaste två åren har lyssningsläsning varit tema för MTM:s uppdrag som kunskapscentrum. År 2024 publicerades kunskapsöversikten *Lyssningsläsning i högre utbildning* och vägledningen *Lyssningsläsning i högre utbildning – vägledning för lärosätetsbibliotek*. Den 21 oktober 2024 arrangerade vi konferensen ”Tillgänglig läsning i högre utbildning” där kunskapsöversikten och vägledningen presenterades. Konferensens syfte var utöver att sprida kunskap om publikationerna att skapa en mötesplats för dialog mellan forskare, bibliotekarier och förlagsmedarbetare. Över 280 personer deltog vid konferensen som arrangerades i hybridformat och cirka 100 personer har sett konferensen i efterhand.

Lättläst

Även lättläst har under året varit ett tema för MTM som kunskapscentrum för tillgänglig läsning. Under 2024 tog vi fram kunskapsöversikten *Lättläst – för ökad inkludering och stärkt demokrati*. Den presenterades på inspirationsdagen ”Läsfrämja för ökad inkludering” för personal inom bibliotek, vård och omsorg som möter läsare i behov av lättläst.

En deltagare på 53 år grät av glädje när han fick sitt bibliotekskort. Den första boken han lånade handlade om kärlek.

– Helena Engdahl, vinnare av Läsguldet

MTM:s tillgänglighetspris Läsguldet

MTM:s pris Läsguldet uppmärksammar personer, organisationer eller institutioner som skapar möjlighet för användarna att läsa på sina villkor. Helena Engdahl tilldelades Läsguldet 2024 med motiveringen: ”Helena Engdahl, barnbibliotekarie vid Falu stadsbibliotek, har utformat läsfrämjande aktiviteter för elever i anpassad skola. På ett nyskapade och inspirerande sätt har hon kombinerat metoden silent books med läshund. Genom ett gränsöverskridande samarbete mellan biblioteket och skolan har elever fått uppleva glädjen i att läsa på egna villkor.”

Mars och Merkur

Under 2024 förvärvade MTM 50 procent av ägandeskapet till distributionssystemen Mars och Merkur från vår danska systemmyndighet Nota. MTM har under året baserat och integrerat myndighetens systemmiljö runt Mars och Merkur. Systemen är baserade på moderna standarder och förenklar användningen av tredjepartsspelare i framtiden. Samägandet möjliggör ett effektivt utnyttjande av utvecklingsresurser och harmoniserar de processer som de ingående myndigheterna använder för att producera och distribuera anpassad litteratur.

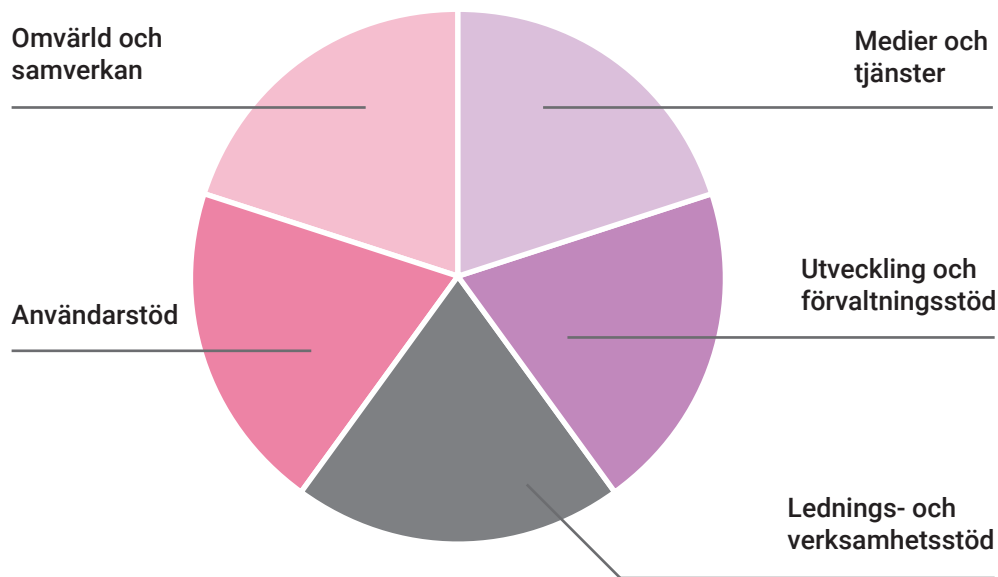
Verksamhetsöversikt

Myndigheten för tillgängliga medier ska arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur, nyheter och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier

MTM:s organisation

MTM är en enrådgivningsmyndighet med ett insynsråd som utsetts av regeringen. Verksamheten är uppdelad i fem olika enheter: Omvärld och samverkan, Medier och tjänster, Utveckling och förvaltningsstöd samt Lednings- och verksamhetsstöd.

Insynsrådet

MTM:s insynsråd fungerar som ett stöd för generaldirektören och har en rådgivande funktion. Rådet möjliggör också insyn i myndighetens verksamhet, såväl för regeringen som för medborgarna.

Regeringen utser rådets ledamöter. År 2024 har Insynsrådet bestått av:

- Daniel Forsman, stadsbibliotekarie på Stockholms stadsbibliotek
- Maria Hamrefors, styrelseledamot och företagsledare
- Annika Streiler, avdelningschef på Myndigheten för delaktighet (MFD)
- Per-Olov Hedvall, universitetslektor och avdelningschef på Certec vid Lunds universitet.

MTM:s insynsråd har sammanträtt vid fyra tillfällen under 2024, varav ett var i samband med det gemensamma råd- och nämndmötet under temat ”Framtidens läs- och medielandskap för tillgänglig läsning”.

Tillgänglig kurslitteratur, AI, Svenska Daisykonsortiet, MTM:s nya uppdrag att vara tillsynsmyndighet och systembytet till MTM:s nya system för distribution och lagring (Mars och Merkur) har diskuterats i rådet under året.

MTM bedömer att Insynsrådet fungerar mycket väl och är det stöd till myndighetschefen och idkar den insyn i verksamheten som rådet ska.

Vision och strategi

Myndighetens verksamhet utgår från de övergripande uppdrag och uppgifter som ingår i förordningen (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier, samt regleringsbrev.

MTM har med utgångspunkt från sitt uppdrag formulerat sin vision och mission:

Vision

Ett samhälle där all läsning är tillgänglig.

Mission

Med ledande kunskap och läsaren i fokus verkar vi för att alla ska kunna läsa på sina villkor.

MTM:s strategi 2024–2026

Strategiskt mål 1 – Ett samlat erbjudande för produkter och tjänster

2026 har vi den kunskap vi behöver om läsarnas behov för att samlat veta vad MTM ska erbjuda för att alla ska kunna läsa på sina villkor.

Strategiskt mål 2 – Informationshantering

2026 arbetar vi strukturerat med vår informationshantering.

Strategiskt mål 3 – Framtidens ekosystem för tillgänglig läsning

2026 har vi utvecklat MTM:s produktion, distribution och förmedling av litteratur utifrån ny lagstiftning och förändringar i omvärlden. Vi har djupare kunskap om konsekvenserna för läsarna, förmedlarna, marknaden och MTM.

De strategiska målen har legat som grund för MTM:s planering, styrning och uppföljning av verksamheten under 2024. Strategins fokusområden har legat som grund för myndighetens planering och genomförande av verksamheten under året.

Prestationsredovisning

MTM har inte några kvantifierbara mål för verksamheten i sin myndighetsinstruktion eller i regleringsbrev för 2024. I budgetpropositionen¹ anges dock att taltidningsverksamheten ska redovisas så att antal taltidningar, antal prenumeranter och kostnadsutvecklingen ska framgå. I resultatrapporten redovisas dessa parametrar i kapitlet Dagstidningar och Taltidningsnämnden.

För 2024 redovisas prestationerna:

- Medier lättläst
- Medier kultur
- Medier utbildning
- Dagstidningar

Verksamhetens resultat redovisas utifrån de uppdrag som myndigheten har i förordningen (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier. MTM har bedömt att det inte är relevant att redovisa någon styckkostnad för prestationerna. Bakgrunden är att både kostnader och volymer kan variera mycket mellan åren. Detta på grund av att MTM:s tjänster och produkter är efterfrågestyrda.

Den individbaserade statistiken redovisas uppdelad efter juridiskt kön. Med kvinna/flicka respektive man/pojke avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer, samt organisationer och institutioner.

¹ Proposition. 2024/25:1 utgiftsområde 17.

Regeringsuppdrag och återrapporteringskrav

Uppföljning av de funktionshinderspolitiska målen

MTM har i uppdrag att redovisa hur verksamheten bidrar till att uppfylla de funktionshinderspolitiska målen utifrån regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031.

Regleringsbrev för budgetåret 2024 för Myndigheten för tillgängliga medier

Regeringen beslutade 2021 om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under åren 2021–2031. I samband med beslutet fick MTM tillsammans med 29 andra myndigheter i uppdrag att följa upp och återrapportera hur myndighetens verksamhet bidrar till att nå de nationella målen för funktionshinderspolitiken. MTM fick tillsammans med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) ett särskilt uppdrag att följa upp hur myndigheternas verksamhet bidrar till demokratisk delaktighet.

Reflektioner över uppdragets genomförande 2021–2024

MTM vill lyfta synpunkter på och erfarenheter av arbetet med uppdraget inför arbetet med en ny handlingsplan för den nationella funktionshinderspolitiken under 2025.

MTM:s grunduppdrag är en del av den nationella funktionshinderspolitiken och det är riktat mot fler strategiområden än demokratisk delaktighet. Myndighetens verksamhet rör även strategiområdena utbildning och livslångt lärande, digitalisering och kultur och fritid. Likaså till viss del krisberedskap, där MTM och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samverkat sedan utbrottet av coronapandemin 2020 kring produktion och distribution av tillgänglig samhällsinformation.

Uppdraget behöver konkretiseras för att tydliggöra vilket fokus uppföljningsarbetet ska ha. Är intentionen att de deltagande myndigheterna ska fokusera på hur deras egen verksamhet bidrar till funktionshinderspolitiken och hur det arbetet kan utvecklas? Eller bör fokus vara att aktivt påverka underliggande strukturer på samhällsnivå för att därigenom bidra till att förbättra förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning?

MTM och MUCF kan inte ensammana ansvara för perspektivet demokratisk delaktighet. För att kunna genomföra det uppdraget krävs ett bredare engagemang av fler myndigheter som genom sina uppdrag bidrar till ökad demokratisk delaktighet för personer med funktionsnedsättningar. Det krävs också att uppföljningsuppdraget differentieras med olika uppdrag för stora ärendehanteringsmyndigheter och myndigheter med ett uttalat grunduppdrag inom funktionshinderspolitiken.

Verksamhetsperspektiv

Att öka den demokratiska delaktigheten bland läsarna är nära knutet till MTM:s uppdrag som myndighet. Tillgången till litteratur, nyheter och samhällsinformation utifrån den enskilda individens förutsättningar, oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning, är en grundförutsättning för demokratisk delaktighet. MTM:s uppdrag att vara ett kunskapscentrum för tillgängliga medier och främja tillgänglighet och universell utformning av litteratur, nyheter och samhällsinformation bidrar på många sätt till att öka den demokratiska delaktigheten. Likaså myndighetens produktion av unika produkter och tjänster inom tal, taktilt och lättläst.

Universell utformning samt individuella stöd och lösningar

MTM främjar tillgänglighet till och universell utformning av litteratur, nyheter och samhällsinformation. Genom vår produktion och anpassning av litteratur erbjuder myndigheten individuella stöd till personer med syn- eller läsnedsättning. På så vis bidrar MTM till strävan att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättningar i ett samhälle med mångfald som grund. Ett arbete som fortsatt under 2024.

Demokratisk delaktighet

MTM producerar och distribuerar flera produkter och tjänster som aktivt bidrar till att öka den demokratiska delaktigheten för personer med läs- eller synnedsättning.

Ett exempel är den lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor* vars webbplats 8sidor.se haft över 2,5 miljoner besökare under 2024 (tabell 5).

Ett annat exempel är webbplatsen Alla väljare med lättläst information om val och politik med fokus på grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare allmänna val, såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättningar. Under 2024 har uppdraget varit att öka möjligheten för personer med läsnedsättning att tillgodogöra sig information om och följa den politiska debatten inför valet till Europaparlamentet.

MTM har också arbetat aktivt under 2024 för att stärka barn och ungas tillgång till tillgänglig läsning. Under året har 9 301 nya aktiva användare registrerats och fått tillgång till MTM:s digitala bibliotek Legimus.

MTM:s produktion och distribution av tillgänglig kurslitteratur för studenter med syn- eller läsnedsättning bidrar också till att öka möjligheten till demokratisk delaktighet för målgruppen. Uppdraget bidrar även till att uppfylla mål 4 i Agenda 2030: Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Under 2024 producerades och förvärvades 1 119 tal-, punkt- och e-textböcker till universitets- och högskolestuderande, jämfört med 1 258 under 2023 och 1 209 under 2022. Antalet producerade och förvärvade titlar är helt efterfrågestyrt och beror på antalet studerande och vilka kurser de läser. Minskningen beror bland annat på att efterfrågan på punktskriftsböcker var lägre under 2024. Antalet lån under 2024 var 407 883 (490 495 lån 2023 och 435 498 lån 2022) varav 406 093 lån gjordes direkt av studenterna, jämfört med 490 316 lån 2023 och 435 400 lån 2022.

Utvecklingsprojekt

MTM har under 2024 genomfört flera utvecklingsprojekt för att förbättra tillgången till tillgängliga medier för läsarna:

STEM samt Mars och Merkur

STEM-projektet syftar till att göra STEM-innehåll (vetenskap, teknologi, ingenjörskonst och matematik) tillgängligt för personer som använder skärmläsare eller punktskriftsdisplay.

MTM har under året lanserat Mars och Merkur, två nya kärnsystem som hanterar distribution av tillgänglig litteratur. Läs vidare under Utveckling på sidan 45.

Framtidens ekosystem för tillgänglig läsning

Inom ramarna för MTM:s strategiska mål 3 för perioden 2024–2026 har vi påbörjat arbetet med att utveckla vår produktion, distribution och förmedling av litteratur utifrån ny lagstiftning och förändringar i omvärlden. Syftet är bland annat att skapa mer rättssäkra rutiner för att säkerställa att berättigade läsare får tillgång till den litteratur de behöver, samtidigt som missbruk motarbetas. Vi arbetar också med att skapa robusta riktlinjer för produktionsbeslut samt att få större kunskap om hur MTM:s, bibliotekens och marknadens roller kommer att se ut i det förändrade ekosystemet för tillgänglig litteratur, och hur talboksmodellen kan utvecklas.

Kompetensutveckling

Under 2024 har MTM:s medarbetare fått ytterligare kunskap om funktionshindersfrågor. Fokus har varit på fortsatt kompetensutveckling inom området klarspråk. Tidigare års satsning på klarspråksutbildning har följts upp genom en enkät till medarbetarna. Resultatet visade att utbildningarna har varit uppskattade och ett viktigt verktyg i arbetet.

Främjande av universell utformning av e-böcker i enlighet med kraven i EU:s tillgänglighetsdirektiv

MTM har i uppdrag att nära följa och medverka i det europeiska arbetet med framtagande av standarder för universell utformning av e-böcker och ändamålsenlig programvara för e-böcker.

Myndigheten ska genom dialog med bok- och förlagsbranschen analysera behovet av främjande insatser som underlättar universell utformning av e-böcker och ändamålsenlig programvara för e-böcker i enlighet med tillgänglighetsdirektivet och inleda sådana insatser. Myndigheten ska även förbereda för att kunna inrätta en tillsynsverksamhet för e-böcker från 2025.

Regleringsbrev för budgetåret 2024 för Myndigheten för tillgängliga medier

MTM tar aktiv del i standardiseringsarbetet kopplat till tillgänglighetsdirektivet med fokus på e-böcker och programvara. Under året har vi medverkat i tekniska kommittéer inom Svenska institutet för standarder. Vi bevakar även utvecklingen av standarden för formatet Epub 3 som bedrivs av standardiseringsorganet W3C.

Genom internationell samverkan följer vi genomförandet av tillgänglighetsdirektivet i andra länder och hämtar inspiration till det främjande uppdraget. Vi samverkar med våra nordiska systemmyndigheter. I mars 2024 var MTM på studiebesök hos finska Celia i Helsingfors. Vi medverkar även i Daisykonsortiets arbete med tillgänglig publicering och universell utformning, som samlar myndigheter, expertorganisationer och branschföreträdare världen över.

MTM har under året på olika sätt fört dialog med bok- och förlagsbranschen och genomfört en rad kommunikationsinsatser. I en serie webinarier har vi informerat om tillgänglig programvara, presenterat verktyg för att testa en Epub-fils tillgänglighet och väglett till standardiserad tillgänglighetsmetadata. Som kunskapscentrum för tillgängliga medier arrangerar vi en årlig konferens och under 2024 var temat ”Tillgänglighet i högre utbildning”. Konferensen sammanförde förlagsmedarbetare, bibliotekariéer och forskare kring frågor som lyssningsläsning och e-medielandskapet idag och i framtiden. Under Bokmässan i Göteborg höll vi ett seminarium om hur

den nya lagen påverkar bokbransch och bibliotek där Kungliga biblioteket (KB) och Svenska förläggareföreningen medverkade.

Att främja universell utformning av e-böcker är ett långsiktigt arbete och effekterna för ett verksamhetsår kan vara svåra att mäta. En viss översiktsbild över branschens kunskap om lagkraven kan ges utifrån den enkät som skickades ut sommaren 2024. Enkäten besvarades av 47 förlag och visar att fler förlag än i fjol känner till lagen. En annan positiv utveckling är att användningen av formatet Epub 3 ökar bland förlagen.

MTM har fått i uppdrag att utöva tillsyn över e-bokstjänster. Tillsynsuppdraget är nytt och tillsynsverksamheten befinner sig i ett uppbyggnadsskede. Under 2024 har vi rekryterat en tillsynsansvarig till MTM. Arbetet med att organisera och hitta övrig kompetens pågår. Utöver tillsynsuppdraget har MTM även bemyndigats att meddela föreskrifter om tillgänglighetskrav för e-bokstjänster. MTM:s arbete med att ta fram föreskrifter inleddes under hösten och kommer att slutföras 2025. I detta skede ligger mycket fokus på intern samordning, men även samverkan med övriga tillsynsmyndigheter under ledning av Post- och telestyrelsen (PTS). Samverkan sker exempelvis om de juridiska och tekniska frågor som behöver formuleras och lösas gemensamt i samordningsgruppen för tillgänglighetsdirektivet.

Informationssäkerhet

Myndigheten ska övergripande redogöra för hur myndigheten arbetat för att stärka sin informationssäkerhet och för hur den planerar för att möta framtida behov. Myndigheten ska särskilt redogöra för följande:

- 1. Åtgärder för att utveckla den interna styrningen och uppföljningen av informationssäkerhetsarbetet inkl. myndighetsledningens roll i detta.*
- 2. Huruvida myndigheten gjort en utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verktyg Infosäkkollen, samt huruvida åtgärder vidtagits med anledning av resultatet.*

Regleringsbrev för budgetåret 2024 för Myndigheten för tillgängliga medier

Informationssäkerhetsarbetet har stärkts genom det projekt som hanterar målet för informationshantering i verksamhetsplanen 2024. Under det gångna året gjordes en stor revidering av klassningen för samtliga informationsmängder och system. Med denna klassning som grund gjorde vi planer för att hantera identifierade brister. Informationsklassningen blev också underlag för ett nytt behandlingsregister i dataskyddsarbetet, samt för myndighetens ställningstaganden om molnbaserade tjänster.

Ledningen har analyserat informationssäkerhetsrisker i MTM:s övergripande riskanalys. Ledningen säkerställer arbetet med att hantera riskerna genom regelbundna avstämningar med informationshanteringsgruppens projektledare. En ny tjänst som informationssäkerhetsansvarig (CISO) har inrättats.

MTM har liksom föregående år deltagit i MSB:s undersökning Cybersäkerhetskollen (tidigare kallad Infosäkkollen) och prognosticerar förbättrade resultat. Resultatet av undersökningen och av informationsklassningen har medfört att

vi har infört ytterligare åtgärder, exempelvis förändrade rutiner vid hantering av säkerhetskopior som skydd mot utpressningsattacker genom ransomware.

En informationssäkerhetsincident värd att nämna bestod i ett intrång hos en av våra leverantörer. Det ledde inte till förlust eller otillåten spridning av information, men gav upphov till ett längre bortfall av vissa administrativa tjänster. Avbrottet kunde hanteras med kontinuitetsplan tills tjänsterna åter fungerade normalt. Incidenten rapporterades enligt rutin till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) och MSB.

Alla väljare

Uppdrag till MTM att fortsatt driva webbplatsen Alla väljare med lättläst nyhetsinformation under mellanvalsperioden fram till EU-parlamentsvalet 2024. Verksamheten ska särskilt inriktas mot grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare allmänna val såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättningar.

Regleringsbrev för budgetåret 2024 för Myndigheten för tillgängliga medier

För närmare information om verksamheten under 2024 se avsnitt Alla väljare på sidan 32.

Resultatredovisning för MTM

Ekonomisk analys

Tabell 1. Verksamhetsutfall 2022–2024, tkr

	2024	2023	2022
Intäkter	207 137	202 974	198 702
Kostnader	207 137	203 077	198 702
Verksamhetsutfall	0	-104	0
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	7 146	8 203	7 224
Lämnade bidrag	6 539	8 810	7 224
Utfall transfereringsverksamheten	607	-607	0

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

År 2024 ökade intäkterna och kostnaderna med 1,5 procent vardera jämfört med föregående år. En ökning som ligger i linje med den generella pris- och löneersättningen, liksom med inflationsnivån för året.

Lämnade bidrag består av ekonomiskt stöd till taltidningar och kulturtidskrifter. Under 2023 hade vi två ersättningsmodeller som löpte parallellt och bidrog till att högre ersättning betalades ut. Ersättningsnivån för 2024 ligger i linje med tidigare år. Vidare beror utfallet av transfereringsverksamheten på en ersättning från 2023 som betalades ut först 2024.

Prestationsredovisning

Tabell 2. Kostnader och intäkter fördelade på verksamhet, inklusive OH-kostnader och stödverksamhet, tkr

Verksamhet	2024	2023	2022
Medier lättläst, intäkter av anslag*	3 601	2 286	2 018
Medier kultur, intäkter av anslag*	74 773	76 234	65 441
Medier utbildning, intäkter av anslag*	51 221	46 935	52 545
Dagstidningar, intäkter av anslag*	68 496	67 407	69 309
Medier lättläst, övriga intäkter	7 757	8 151	8 112
Medier kultur, övriga intäkter	845	1 932	1 270
Medier utbildning, övriga intäkter	429	0	0
Dagstidningar, övriga intäkter	14	30	7
Summa intäkter enligt resultaträkning	207 137	202 974	198 702
Medier lättläst, kostnader	16 228	14 926	14 853
Medier kultur, kostnader	73 969	76 211	65 136
Medier utbildning, kostnader	50 426	46 425	51 419
Dagstidningar, kostnader	66 514	65 515	67 294
Summa kostnader enligt resultaträkning	207 137	203 077	198 702
Medier lättläst, transfereringar	0	0	0
Medier kultur, transfereringar	60	1 300	1 077
Medier utbildning, transfereringar	0	0	0
Dagstidningar, transfereringar	6 480	7 510	6 146
Summa transfereringar enligt resultaträkning	6 539	8 810	7 224

Källa: Agresso

* MTM:s förvaltningsanslag UO 17_3:2 används för att bidra till finansieringen av verksamheten.

Kommentar till tabellen

I årsredovisning 2024 har MTM valt att byta modell för fördelning av anslagintäkter. Den nya modellen följer fördelningen av kostnader per prestation och bedöms ge en rättvisare bild av fördelningen av anslag mellan prestationerna. Mot denna bakgrund har även anslagsfördelningen för 2023 och 2022 räknats om enligt den nya modellen.

De totala intäkterna ökade med cirka 4 163 tkr kronor jämfört med föregående år. Denna ökning beror huvudsakligen på att anslagen har justerats uppåt i linje med pris- och lönekomensationer. Samtidigt minskade dock de övriga intäkterna. Minskningen förklaras av att försäljningen av produkter och tjänster blev mindre än tidigare år samt att ett tillfälligt anslag som MTM haft de senaste åren upphört.

Personalkostnaden steg till följd av både avtalsrörelsen och ökade kostnader relaterade till olika typer av frånvaro samt uttagen semester. Denna kostnadsökning påverkar samtliga prestationer som bär dessa utgifter.

Förutom personalkostnaden var det endast verksamhetsområdet Medier utbildning som visade en ökning av övriga kostnader. Detta beror på att anpassningen av kurslitteratur för universitets- och högskolestuderande är efterfrågestyrd och gör att kostnaderna kan variera mellan åren.

Kostnaderna för Medier kultur minskade jämfört med föregående år till följd av att det har producerats färre tal- och punktskriftsböcker.

Stödverksamhetens kostnader under budgetåret 2024 uppgick till totalt 54 000 tkr. I tabell 2 har dessa kostnader fördelats procentuellt mellan de olika verksamheterna.

Jämfört med 2023 har kostnaderna för stödverksamheten minskat med 1 706 tkr. Denna minskning kan i huvudsak förklaras av personalkostnader. Som en del av insatserna för att effektivisera verksamheten har nya medarbetare anställts för att arbeta med teknisk utveckling. En del av kostnaden för dessa tjänster har belastat verksamheten som investeringar. Det innebär att utgifterna fördelas över en längre tidsperiod vilket i sin tur har bidragit till att minska kostnadsnivån för stödverksamheten under 2024.

Åsa Wikforss, Helén Ängmo, Sara Carlstein
Programledare: Daniel Frelén

Daniel Frelén, MTM, och Åsa Wikforss, Svenska akademien,
under ett samtal om källkritik i skolan på Bokmässan i Göteborg
2024. Samtalet arrangerades av MTM och Skolinspektionen.

Kunskaps- centrum

- *Myndigheten har till uppgift att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier.*
- *Myndigheten ska sammanställa och sprida information om tillgängliga medier och deras målgrupp.*

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier

Etableringen av MTM som kunskapscentrum sker långsiktigt både i vårt utvecklingsarbete och i vårt löpande arbete. Under 2024 har MTM:s uppdrag som kunskapscentrum stärkts ytterligare. Genom fortsatt utveckling av metoder och arbetssätt har kunskapsutveckling och kunskapsförmedling blivit än mer etablerat och synligt i verksamheten. I detta arbete är samverkan med akademien, andra myndigheter, bibliotek och intresseorganisationer centralt.

Arbetet består i att vi identifierar, samlar och sprider kunskap genererad genom både forskning och beprövad erfarenhet. Som kunskapscentrum arbetar vi dels som en kunskapsutvecklande aktör, dels med att samla och sprida kunskap som andra tar fram inom området tillgänglig läsning.

Kunskapsutveckling

MTM har under 2024 fortsatt att arbeta med prioriterade teman för kunskapsutveckling och kunskapsförmedling. Genom att fokusera på särskilda områden blir vårt arbete tydligare och får större genomslagskraft. Årets teman har varit lättläst och lyssningsläsning i högre utbildning.

På lättlästområdet har vi under året utvecklat en kunskapsöversikt för att sammanställa den kunskap och de kunskapsluckor som finns i ämnet. Arbetet har skett i nära samarbete med flera sakkunniga inom området. Att det sker just 2024 beror bland annat på att resultaten av PIAAC-undersökningen presenterades i slutet av året, och vi bedömer att texttypen lättläst kan stärka läskunnigheten för vissa målgrupper. Översikten har tagits fram i samverkan med organisationen Vetenskap & allmänhet.

Under de senaste två åren har vi arbetat med att samla in och utveckla kunskap om lyssningsläsning med särskilt fokus på studenter i högre utbildning, eftersom vi ser att allt fler studenter läser med öronen. Vi ser också att fler läsare med läsnedsättning söker sig till högre utbildning och att bland annat bibliotekarierna behöver stöd i arbetet med att möta studenternas behov.

Under 2024 har MTM fokuserat på att förmedla kunskap om lyssningsläsning. Vi har dels publicerat en forskningsbaserad kunskapsöversikt om lyssningsläsning i högre utbildning, dels en vägledning för lärosätesbibliotekarierna som möter studenter i behov av lyssningsläsning. Arbetet med kunskapsöversikten har skett i nära samarbete med både bibliotekarierna från Malmö universitetsbibliotek och en forskare i pedagogik vid Malmö universitet. Vägledningen är baserad på forskning, användarundersökningar och bibliotekariernas egna erfarenheter av tillgänglig läsning. Vägledningen har tagits fram i samverkan med organisationen Vetenskap & allmänhet.

Kunskapsöversikten om lättläst och vägledningen för lärosätesbibliotekarierna är framtagna i omfattande dialog med berörda parter och bygger på arbete som skett över flera år snarare än under ett enskilt verksamhetsår. Ett sådant förhållningssätt tillåter oss att arbeta mer grundligt och djuplodande kring en enskild fråga, vilket ofta är en styrka i kunskapsutvecklingsarbete. Vi ser också att det är en styrka att utveckla kunskap som är baserad på både forskning och praktisk erfarenhet.

Under 2024 har MTM återigen samarbetat med Malmö universitetsbibliotek som har utfört en systematisk sökning i vetenskapliga databaser på området taktila bilder. Ett samarbete har inletts med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) för att undersöka hur olika faktorer främjar respektive hindrar läsarens förståelse av taktila bilder.

Användarundersökningar

Kvantitativa studier

Under 2024 har MTM genomfört tio enkätundersökningar för att lära oss mer om läsarna och för att utveckla våra produkter och tjänster. Enkätresultaten innehåller bland annat KPI:er (Key Performance Indicators) såsom nöjt läsarindex och kundlojalitetsindex (NPS). Dessa indikatorer visar till exempel att användarna av Taltidningstjänsten och Punktklubben är nöjda och att rekommendationsviljan är hög. Enkätresultaten visar också att vi behöver sprida kunskap om MTM:s uppdrag som kunskapscentrum till intressenter som bibliotek, lärare och SFI-lärare. Vi behöver också utveckla ett tydligare stöd till förmedlare som möter våra läsare. Detta är något vi åtgärdar genom exempelvis den vägledning kring lyssningsläsning i högre utbildning som vi publicerat under året.

Kvalitativa studier

Två av de kvantitativa enkätundersökningarna som har genomförts under året har vi följt upp med kvalitativa studier i form av djupintervjuer med personer ur målgrupperna. Detta har givit oss en fördjupad förståelse för bibliotekariers erfarenheter av att registrera användare i Legimus på folk-, skol- respektive högskole- och universitetsbibliotek. Det har också givit oss mer kunskap om hur våra läsare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och/eller dyslexi upplever olika talsyntesröster vid lyssningsläsning. Vi har även genom djupintervjuerna utvecklat vårt sätt att samverka med brukarorganisationer, vilket har underlättat genomförandet av användarstudier. Det här är två arbetssätt vi vill fortsätta utveckla under kommande år.

Under 2024 har vi även slutfört förstudien om läsare med afasi. Arbetet har resulterat i såväl ökad kunskap om målgruppens behov och förutsättningar kring läsande som nya kontaktytor med målgruppen och främjandeinsatser. MTM har bland annat genomfört intervjuer med enskilda läsare med afasi, hållit i två lunchseminarier för Logopedförbundet, samt bjudit in en arbetsterapeut som talare till MTM:s fortbildningsdag om att främja lättläst.

Kunskapsförmedling

Det kunskaps- och informationsmaterial vi utvecklar når aktuella målgrupper bland annat genom MTM:s webbplats, konferenser, webinarier, mässor och nyhetsbrev. Under 2024 har MTM tillsammans med KB och Kulturrådet arrangerat tre tillfällen av forskarforumet Angelägen forskning. I november sändes Angelägen forskning i samband med en fortbildningsdag för personal inom bibliotek, vård och omsorg med temat "Läsfrämja för delaktighet". Vid fortbildningsdagen presenterades även den nya kunskapsöversikten om lättläst: *Lättläst – för ökad inkludering och stärkt demokrati*. Under 2024 har MTM:s samverkan med KB och Kulturrådet stärkts ytterligare genom att de tre myndigheterna ingått en trepartsöverenskommelse kring Angelägen forskning och Digiteket. Syftet med överenskommelsen är att stärka Digitekets funktion som infrastruktur för bibliotekens kompetens- och verksamhetsutveckling. Digiteket ska också utveckla Angelägen forskning till en samlingsplats för biblioteksrelevant forskning. Denna överenskommelse stärker myndigheterna som en gemensam kunskapsmässig bas gentemot biblioteken.

MTM har även arrangerat en konferens på temat "Tillgänglig läsning i högre utbildning". Vid konferensen presenterades den nya vägledningen om lyssningsläsning. Utöver att sprida kunskap var syftet med konferensen att skapa en mötesplats för dialog mellan forskare, bibliotekarier och förlagsmedarbetare. Över 280 personer deltog vid konferensen som arrangerades i hybridformat och cirka 100 personer har sett konferensen i efterhand.

Vid årets bokmessa i Göteborg anordnade MTM tre seminarier: ett om hur lag (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet påverkar bibliotek och bokbransch, ett om källkritik i skolan samt ett om att skriva lättläst.

I maj 2024 arrangerade vi ett webinarium om tillgänglighetsmetadata. Då tillgänglighetsmetadata är ett krav som återfinns i lag (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet finns det ett behov om kunskap kring detta hos flera aktörer i samhället.

Vi ser att det finns ett ökat intresse för tillgänglighetsfrågor i bok- och förlagsbranschen, vilket vi bedömer förklaras av att branschen påbörjat sitt arbete med att anpassa bokproduktionen till den nya lagstiftningen som börjar gälla juni 2025. Det ställer nya frågor kopplat till tillgänglighet, förmedling och anpassning av medier.

Vi har noterat att samtliga bibliotekstyper önskar mer kunskap om tillgängligt läsfrämjande och att lärosätesbiblioteken önskar mer kunskap om vad som gäller vid registrering av nya läsare i Legimus.

Thord Eriksson, chefredaktör *Biblioteksbladet*, Karin Grönvall, riksbibliotekarie Kungliga biblioteket, Magnus Larsson, generaldirektör MTM, och Mikaela Zabrodsky, vd Svenska förläggareföreningen, under ett samtal på Bokmässan 2024. Samtalet arrangerades av MTM och handlade om hur tillgänghetslagen påverkar bokbransch och bibliotek.

Samverkan och främjande

MTM:s råd och nämnder

MTM har fem råd och nämnder: Insynsrådet, Brukarrådet, Vetenskapliga rådet, Taltidningsnämnden och Punktskriftsnämnden. Målet med råden och nämnderna är att de ska samverka samt arbeta proaktivt och integrerat. I det syftet ordnade vi i november 2024 ett gemensamt möte då ett trettiotal ledamöter tillsammans med MTM:s medarbetare diskuterade framtidsrelaterade verksamhetsfrågor på temat ”Framtidens läs- och medielandskap för tillgänglig läsning”.

Punktskriftsnämnden

Punktskriftsnämnden består av tretton personer (tio ledamöter och tre ersättare) från intresseorganisationer och andra organisationer inom området, från myndigheter och akademien. Nämnden har till uppgift att främja och utveckla taktill läsning och punktskrift som skriftspråk för synskadade och har under året haft fyra möten utöver det gemensamma råd- och nämndmötet.

Nämnden har under 2024 fortsatt utvecklingsarbetet för att skapa en fungerande lässituation för punktskriftsanvändare som läser digital text med punktskrift.

Punktskriftsnämnden ansvarar för att upprätthålla ett bra stöd för läsning och skrivning av digital text med punktskrift. Det görs genom att kontinuerligt förbättra tabeller för svensk sex- och åttapunktsskrift i ett open source-system för punktskrift.

Nämnden har varit part i det nu avslutade samverkansinitiativet ”Syntolkning och bildbeskrivning för tillgänglig kommunikation och social inkludering” vid Lunds universitet.

Vetenskapliga rådet

MTM:s vetenskapliga råd har under 2024 haft två möten utöver det gemensamma råd- och nämndmötet. Rådet har under 2024 utgjorts av åtta ledamöter. En ny ledamot har tillkommit under 2024 (Vasiliki Mylonopoulou, Göteborgs universitet) och en ledamot har entledigats (Niklas Altermark, Lunds universitet). Fokus för årets möten har varit MTM:s arbete med främjande av bokbranschens tillgängliga e-böcker, den svenska talboksmodellen och MTM:s arbete med ett nytt strategiskt mål. Ledamöterna i det vetenskapliga rådet är en fortsatt central dialog- och samverkanspart för MTM i arbetet med att vara ett kunskapscentrum.

Brukarrådet

MTM:s brukarråd är ett rådgivande organ till myndighetens ledningsgrupp. Brukarrådet ska även främja kontakter med målgrupper, intresseorganisationer och förmedlare samt hjälpa oss i frågor som rör uppdraget att vara ett nationellt kunskapscentrum. Brukarrådet har under året haft två möten utöver det gemensamma råd- och nämndmötet.

Under 2024 byttes ett antal ledamöter ut i Brukarrådet i enlighet med att förordnanden gick ut. Nya ledamöter är Mats Bjerde, Föreningen för regional biblioteksverksamhet (FRB), samt Lina Andreasson, Skolbiblioteksgruppen syd. Brukarrådet har fortsatt en central och stor betydelse för MTM:s verksamhetsutveckling och arbetet med att stärka myndighetens uppdrag att vara ett nationellt kunskapscentrum.

Brukarrådet har fortsatt en central och stor betydelse för MTM:s verksamhetsutveckling och arbetet med att stärka myndighetens uppdrag att vara ett nationellt kunskapscentrum.

Övrig samverkan

MTM är medlemmar i internationella Daisykonsortiet, vilket är en icke vinstdrivande organisation som samlar våra systemmyndigheter runt om i världen och andra aktörer i tillgänglighetsfrågor. Sverige är en av de grundande medlemmarna. Medlemskapet har historiskt organiserats genom ett svenskt konsortium där myndigheter, civilsamhälle och bibliotek varit medlemmar och delat på kostnaderna.

I takt med att MTM:s uppdrag breddats har myndighetens och Daisykonsortiets uppgifter kommit att bli alltmer överlappande. På ett extra årsmöte i augusti 2024 fattades därför ett enhälligt beslut att från och med årsskiftet avveckla det svenska Daisykonsortiet och att medlemskapet i Daisykonsortiet därmed helt går över till MTM. Detta är en utveckling som välkomnats av MTM.

MTM:s generaldirektör Magnus Larsson har under året representerat MTM som adjungerad i Kulturrådets läsråd. Läsrådet är utsett av regeringen och har fokus på läsfrämjande insatser för barn och unga. Rådet samlar och sprider det läsfrämjande arbete som sker runt om i landet. Under 2024 har läsrådet sammanträtt fyra gånger och MTM har deltagit på tre av mötena.

Liksom tidigare år medverkar MTM i undervisningen på olika kurser och utbildningar vid svenska lärosäten. Våra medarbetare föreläser om tillgänglig läsning vid samtliga bibliotekarieutbildningar och flertalet specialpedagogutbildningar. Vi deltar även i ett utbildningsråd för ABM-masterutbildningen vid Lunds universitet. Under 2024 har MTM också fortsatt samverkan med kandidatutbildningen i Cognitive Science på Göteborgs universitet, där studenter på kursen Cognitive Perspectives in Human-Machine Interaction fått arbeta med utvecklingsprojekt kopplade till Legimus.

Bedömning av verksamhetens resultat och utveckling

MTM har sedan omlokaliseringen 2020 definierat och organiserat arbetet som kunskapscentrum. Arbetet med kunskapsutveckling och kunskapsförmedling har blivit en alltmer etablerad del av MTM:s arbete. Det har också blivit tydligt att vi behöver arbeta med kunskapsutveckling över flera år inom ett givet område för att nå varaktig effekt. Vi ser att nya målgrupper intresserar sig för vårt arbete och i utvärderingar av våra konferenser och mässor får vi goda betyg. Likaså får det kunskapsmaterial vi publicerar stor spridning och vi bjuds in till fler sammanhang för att berätta om vår verksamhet. Vi noterar att deltagandet i våra webinarier och konferenser är högt och att vi genom dessa förmedlar kunskap om tillgänglig läsning till många olika målgrupper. Samtidigt pekar ett par av våra undersökningar på att kännedomen om MTM som kunskapscentrum bör öka.

Inom forskningen är tillgänglig läsning ett område som sträcker sig över flera ämnesdiscipliner. Ämnets bredd ställer stora krav på samverkan och vidvinkelperspektiv för att fånga in det som är relevant. Det är också ett område där vi ser behov av mer forskning, till exempel när det gäller studieteknik och lärstrategier för lyssningsläsning. Idag har MTM ett forskningsfrämjande uppdrag, men en fråga för framtiden är om vi som kunskapscentrum själva behöver bedriva efterfrågad forskning kring tillgänglig läsning om forskningen inte sker någon annanstans.

I takt med att universell utformning slår igenom på läsområdet kan fler läsa tillgängligt utan att MTM behöver anpassa litteraturen. Den universella utformningen av litteratur är en positiv utveckling. Samtidigt kan den innebära att det ställs nya krav på läsare, bibliotekarier och andra förmedlargrupper som möter människor i behov av tillgänglig läsning att hitta litteraturen om den inte längre finns samlad i MTM:s digitala bibliotek Legimus. Denna omställning ställer krav på MTM att möta läsarnas olika behov och möjlighet att hitta tillgänglig läsning.

ELI ÅHMAN OWETZ • MELODIKRYSS OCH ÄPPELPAJ

ANN-CHARLOTTE EKENSTEN • LEVA TILLS JAG DÖR

Kerstin L. Hahn PANK OCH KÄR

Camilla Läckberg Isprinsessan

Moa Candil **SVERIGE** FRÅN NORR TILL SÖDER

COLSON WHITEHEAD DEN UNDERJORDISKA JÄRNVÄGEN

BULTANDE HJÄRTAN Lättlästa berättelser om livet och kärleken

Emma Frey-Skött **SORG OCH SAKNAD** Bild: Lena Sjöberg

LOUISA MAY ALCOTT UNGA KVINNOR

Lena Sjöberg *Majken och svanen*

Harry Martinson **Nässlorna blomma**

Fjärilsvägen Patrik Lundberg

Bengt Fredrikson **SVERIGES H**

Produktion och distribution

Under denna rubrik redovisas resultatet för MTM:s produktion, förvärv och distribution av unika produkter och tjänster inom tal, lättläst och taktilt. I avsnittet redogörs också för statistik kopplad till MTM:s digitala bibliotek Legimus. Gemensamt för verksamheterna är att de finansieras med MTM:s förvaltningsanslag Uo 17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier.

Medier lättläst

Myndigheten har till uppgift att tillgängliggöra lättläst litteratur samt att ge ut och distribuera lättläst litteratur i den utsträckning behoven inte tillgodoses på den kommersiella marknaden. Myndigheten ska tillgängliggöra lättläst nyhetsinformation och stödja utgivning och distribution av den oberoende lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor. Myndigheten ska också rikta stöd för lättläst till skolan.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier

MTM producerar och distribuerar lättlästa böcker via LL-förlaget och lättlästa nyheter via tidningen 8 Sidor.

LL-förlaget utvecklar lättläst allmänlitteratur för unga vuxna och vuxna läsare med läsnedsättning. De prioriterade målgrupperna är personer med intellektuell funktionsnedsättning, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, personer som är nya för svenska språket samt äldre personer med bristande läsförmåga. Utgivningen fördelas på de tre lättlästnivåerna 1 (lättast), 2 (lättare) och 3 (lätt). Vi ger ut böcker i tryckt format, i ljud- och e-boksformat. Alla förlagets böcker finns också i Legimus som talböcker och vissa titlar produceras i punktskrift.

8 Sidor är Sveriges enda nyhetstidning på lättläst svenska och den produceras av en oberoende nyhetsredaktion. Tidningens uppdrag är att göra nyheter tillgängliga för alla som har ett behov av lättläst för att tillgodose allas rätt att kunna ta del av och förstå nyheter. 8 Sidor ges ut som papperstidning en gång i veckan till prenumeranter. Den finns också tillgänglig som e-tidning, ljudfil, i punktskrift och som digitalt distribuerad taltidning. 8 Sidor har också en webbplats, 8sidor.se, som uppdateras med nyheter varje vardag. Alla texter går att få upplästa av en syntetisk röst.

LL-förlaget

Ur årets utgivning vill vi lyfta *Varför konst?* av Moa Candil och Bengt Fredrikson. I boken presenteras ett urval verk ur Moderna museets samling med bild och lättläst text. Den gavs ut i samverkan med myndigheten Moderna museet och presenterades på ett seminarium på museet, till vilket Stockholms dagliga verksamheter var inbjudna.

För fjärde året i rad vann en bok från LL-förlaget Studieförbundet Vuxenskolans Lättlästpris. I år var vinnaren Lisa Förare och hennes bok *Strandflickan*. Vinnaren utses av en jury med representanter från målgruppen läsare med intellektuell funktionsnedsättning. Vi ser priset som ett kvitto på att våra böcker håller hög kvalitet och uppskattas av såväl förmedlare som läsare.

MTM har sett ett behov av ett tydligt och samlat informationsmaterial om lättläst. Vi anlidade därför föreningen Vetenskap & allmänhet för att skriva en kunskapsöversikt om lättläst: *Lättläst – för ökad inkludering och stärkt demokrati*. I översikten presenteras karakteristik för lättläst, texttypens historik, genrer och forskningsläget, liksom målgrupperna och deras behov, förlag och andra producenter.

Vi förutspår att det nuvarande politiska och mediala fokuset på läskrisen i skolan även kommer att generera ett intresse för lättläst och att kunskapsöversikten om lättläst kommer att vara värdefull bland annat i det sammanhanget.

Myndigheten Institutet för språk och folkminnen (Isof) ger ut tidningen *Klarspråk* med fyra nummer årligen. Årets sista nummer, med tema lättläst, gjordes i samverkan med MTM och LL-förlaget. Målet med detta temanummer var att tydliggöra skillnader och gemensamma drag för de båda texttyperna klarspråk och lättläst, något som bland annat många skribenter i offentlig förvaltning har frågor om.

Försäljningen av förlagets böcker ligger på ungefär samma nivå som 2023. Efter att ha legat något under resultaten från 2023 var försäljningen under december månad väldigt stark: 69 procents ökning mot föregående år.

Tabell 3. Antal sålda tryckta exemplar samt utgivna titlar, LL-förlaget

	2024	2023	2022
Försäljning LL-böcker	28 962	27 015	32 318
Utgivning LL-böcker	15	15	15

Källa: Försäljningsstatistik från Förlagssystem

Kommentar till tabellen

1 000 exemplar såldes direkt från LL-förlaget till Moderna museet, övrig försäljning skedde genom Förlagssystem. En stor del av försäljningsökningen skedde under slutet av året med tyngdpunkt på backlisttitlar av bearbetade klassiker.

Tabell 4. Antal streamade ljud-, tal- och e-böcker, LL-förlaget

	2024	2023	2022
Kommersiella streamingtjänster	31 676	37 752	36 810
Lån i Legimus	8 468	11 123	10 220

Källa: Försäljningsstatistik från Axiell/Elib, Storytel, ILT, Publit och Legimus.

Kommentar till tabellen

Läsandet av LL-förlagets ljudböcker har minskat något under året medan läsningen av e-böcker ligger på samma nivå. En tänkbar delförklaring till minskningen i Legimus kan vara att övergången till nya system har inneburit tappade låntagare och lån.

8 Sidor

Nyheter är ett av de viktigaste verktygen för att människor ska kunna vara informerade och delta i demokratin. Enligt undersökningen Mediebarometern läser 66 procent av den svenska befolkningen en dagstidning varje dag. De flesta läser nyheterna digitalt.

År 2024 fyllde 8 Sidor 40 år vilket vi uppmärksammade bland annat i tidningens monter på Bokmässan och med en framtagen logga som exponerats på pappers-tidningens förstasida, på webbplatsen och i reklamkampanjer.

Våren 2024 genomförde 8 Sidor en digital enkät på webbplatsen. Läsarna i undersökningen ger 8sidor.se höga betyg: 89 procent anser att texterna är lätta att förstå och de flesta är nöjda med produkten. Ungefär hälften svarar att de läser 8sidor.se en gång om dagen. Redaktionen har under året arbetat för att öka läsarnas intresse för den digitala läsningen och frekvensen i läsningen. Antalet nyhetsnotiser som skickas till den som har 8 Sidor's app har därför ökat under året från en till två varje vardag.

Läsningen på 8 Sidor's webbplats är fortsatt hög. De mest lästa avdelningarna är Sverige, Världen och Vardags. De enskilt mest lästa artiklarna under året handlar om nya regler för slängd mat, gift i krossade tomater och en artikel om en familj som inte får stanna i Sverige. Många gör 8 Sidor's nyhetsquiz Åtta frågor.

På alla avdelningar på 8 Sidor's webbplats finns möjligheten att kommentera, antingen i skrift eller med en emoji. Det möjliggör för läsarna att använda sin åsikts- och yttrandefrihet genom att delta i debatten och göra sin röst hörd. Journalisterna på redaktionen modererar kommentarerna i efterhand och ger svar där det behövs. Läsarundersökningen visar en ökning i engagemang i form av kommentarer.

För att nå fler med lättläst nyhetsjournalistik delar 8 Sidor inlägg på flera sociala medier: Facebook, X och Instagram. Antalet följare har ökat under året.

Tabell 5. Prenumerationsstatistik och besöksstatistik för 8 Sidor och 8sidor.se

	2024	2023	2022
Antal besök på 8sidor.se	2 533 734*	2 890 561**	3 923 621
Antal sidvisningar (ej unika) 8sidor.se	7 144 477*	18 320 083**	10 199 137
Antal prenumerationer vid årets utgång, 8 Sidor	3 681	4 119	4 415
Genomsnittligt antal prenumeranter	3 939	4 291	4 468

Källa: Prenumerationsstatistik Flowy, Matomo Analytics

**Från 2024 mäts webbtrafiken i Matomo Analytics. Siffrorna är därför inte jämförbara med tidigare år. Cookiepolicyn gör också att all trafik inte fångas in. ** Under 2023 ändrades mätmetoden i Google Analytics så att analysverktyget mätte antal användare i stället för antal besökare på webbplatsen. Därför är uppgifterna för tidigare år inte helt jämförbara.*

Kommentar till tabellen

Vi har gjort 85 olika prenumerationenkampanjer under året och vi har fått in 750 nya prenumerationer på 8 Sidor. Trots detta tappar vi i snitt 350 prenumeranter (minus 8 procent). Det stora tappet är läsårsprenumerationer från skolor och andra verksamheter. Vid årets utgång fanns 1 738 läsårsprenumerationer, vilket är en minskning med 16 procent jämfört med förra året. I statistiken för prenumerationer är inte uppgifter för punktskrift med. Vid årets utgång fanns 41 prenumerationer på tidningen på punktskrift.

Alla väljare

Uppdrag till MTM att fortsatt driva webbplatsen Alla väljare med lättläst nyhetsinformation under mellanvalsperioden fram till EU-parlamentsvalet 2024. Verksamheten ska särskilt inriktas mot grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare allmänna val såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättningar.

Regleringsbrev för budgetåret 2024 för Myndigheten för tillgängliga medier

Under 2024 har den oberoende nyhetstidningen 8 Sidor fortsatt att driva webbplatsen Alla väljare i syfte att öka möjligheten för personer med lässvårigheter att tillgodogöra sig och följa den politiska debatten.

Under 2024 har Alla väljare haft ett särskilt uppdrag att följa den politiska debatten inför valet till Europaparlamentet. Uppdraget har genomförts genom redaktionens journalistik. Journalistikens fokus har varit att öka möjligheten till deltagande i demokratin för grupper med lågt deltagande i tidigare allmänna val, såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättningar.

Drygt 70 artiklar publicerades under perioden januari till mitten av juni, märkta med taggen EU-valet 2024.²

8 Sidor publicerade i januari den lättlästa boken *Dags att rösta – EU-valet 2024*, vars mål var att ge fördjupad kunskap om politik, partier och hur valet går till. Boken har laddats ner 5 905 gånger från 8 Sidor.³

Webbplatsen Alla väljare har under året fått en tydligare del i 8 Siders ordinarie journalistik genom att än mer inkorporeras i presentationen av nyheter på webbplatsen 8sidor.se. Detta visar tydligt att politik inte bara är relevant i samband med val, utan en ständigt pågående process i vår demokrati.

² <https://8sidor.se/tag/eu-valet-2024/>.

³ Matomo.

Bedömning av verksamhetens resultat och utveckling

LL-förlaget

Försäljningsökningen av LL-förlagets böcker mot årets slut tolkar vi som ett resultat bland annat av ett stort medialt fokus på läskrisen i skolan, på statsbidrag och andra politiska satsningar på fysiska böcker i skolan samt på de under hösten lanserade läslistorna framtagna av Skolverket och Kulturrådet. Värt att notera är att de av LL-förlagets titlar som sålt bäst under december månad är äldre utgivning av till lättläst bearbetade klassiker.

Biblioteken är en viktig kanal för LL-förlagets böcker, och under året har vår försäljning till folkbibliotek minskat med 18 procent.⁴ En förklaring kan vara minskade biblioteksanslag: åtta av tio folkbibliotek har mindre ekonomiskt utrymme 2024 än året före.⁵

Bokbranschen i övrigt noterar sedan flera år vikande försäljning av faktaböcker,⁶ men våra nya faktaböcker går mot den trenden och både säljs och lånas ut i större utsträckning än skönlitteraturen. En förklaring kan vara att det i en trängd biblioteksbudget kan vara lättare att motivera ett köpbeslut av en aktuell faktabok i ett ämne som saknas i beståndet än av en skönlitterär bok.

8 Sidor

8 Sidor resultat visar tydligt att den lättlästa nyhetsjournalistiken i papperstidningen, på webbplatsen och på avdelningen Alla väljare tillsammans ger fler möjlighet att ta del av nyheter och därmed ökade möjligheter att delta i demokratin. Den senaste PIAAC-mätningen visar att runt 12 procent av de vuxna svenskarna saknar tillräcklig förmåga att läsa. Och för den dryga tredjedel av landets vuxna som inte når upp till goda läsfärdigheter kan det vara svårt att ta till sig de traditionella dagstidningarnas nyheter. 8 Sidor journalistik har därför en viktig funktion, då alla människor i en demokrati har rätt att kunna läsa nyheter.

8 Sidor journalistik på Alla väljare har gjort det möjligt för fler att få förståelse för och följa politiken, och under 2024 särskilt inför valet till Europaparlamentet. Artiklar om partierna och om vad partierna tycker i EU hör till de enskilt mest lästa under året.

4 Statistik från allabibliotek.se.

5 Biblioteksforeningen, <https://press.biblioteksforeningen.se/posts/pressreleases/budgeten-ensbesvikelse-for-biblioteken>.

6 Bokförsäljningsstatistiken 2023, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://forlaggare.se/wp-content/uploads/2024/03/Bokforsaljningsstatistiken-2023.pdf.

Medier kultur

Prestationen Medier kultur omfattar de produkter och tjänster inom tal och taktill som MTM producerar och erbjuder målgruppen. Samtliga titlar som produceras och förvärvas blir tillgängliga genom det digitala biblioteket Legimus men tillhandahålls även genom fysiska utlån och försäljning. Det samlade beståndet av talboks-, punktskrifts- och e-texttitlar samt teckenspråkig litteratur uppgick den 31 december 2024 till 169 754 (166 068) titlar. Det tillgängliga beståndet har ökat i linje med producerad och förvärvad produktion.

Tabell 6. Produktionsbeslut talböcker

	2024	2023	2022
Antal inkomna unika talboksförslag	2 855	2 664*	2 606
Andel produktionsbeslut (procent)	55	65*	58
Antal ej producerade unika talboksförslag	1 288	923	1 085

Källa: Dynamics 365

* I förra årsredovisningen inkluderades interna förslag i 2023-uppgifterna gällande "Antal inkomna unika talboksförslag" samt "Andel produktionsbeslut (procent)", dessa siffror har nu korrigerats för att i likhet med uppgifterna för övriga år endast inkludera externa förslag. Under 2023 gjordes ett tillskott till produktionsbudgeten som ökade andelen produktionsbeslut.

Kommentar till tabellen

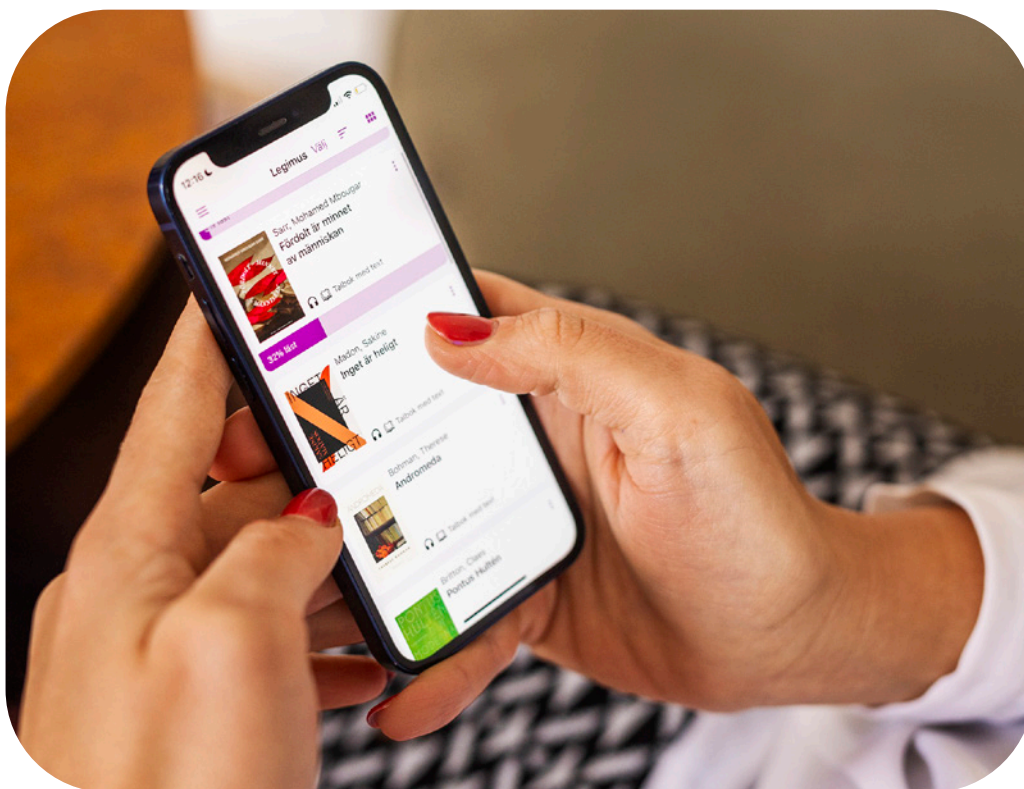
Antalet inkomna unika talboksförslag har ökat, och det har även produktionskostnaden per titel. Sammantaget har detta lett till ett ökat antal beslut att inte inleda produktion utifrån inkomna förslag.

Varje ej producerat inkommet talboksförslag innebär att en läsare inte får tillgång till eller kan läsa boken som hen önskat. Att nästan hälften av de inkomna unika förslagen inte leder till någon talboksproduktion är således ingen optimal situation.

Antalet unika förslag på barn- och ungdomsböcker minskade något: det inkom 155 stycken (197). Dessa behöver dock inte vara efterfrågade av barn eller ungdomar, utan det kan också vara vuxna läsare som vill läsa äldre barnböcker – så kallad nostalgiläsning.

MTM strävar fortsatt efter att så många talböcker som möjligt ska innehålla text. Det tillför ett mervärde för användaren att ha tillgång till texten samtidigt som hen lyssnar på boken. År 2024 producerades 91 (95) procent av talböckerna med text.

Punktskriftsläsarna vänder sig oftast till vår punktskrifts- och prenumerationsservice för att lämna förslag på böcker som ska göras på punktskrift. MTM har under året tagit emot 242 (281) förslag på punktskriftsböcker. Av dessa gällde 35 (51) barn- och ungdomsböcker (även här gäller att vissa förslag kan handla om så kallad nostalgiläsning).

Produktion och förvärv

Tabell 7. Antal producerade och förvärvade titlar

	2024	2023	2022
Produktion talböcker	1 707	1 978	1 947
Produktion punktskriftsböcker	687	776	750
Produktion e-text	1	2	0
Förvärv talböcker	135	145	115
Summa produktion och förvärv	2 530	2 901	2 812

Källa: Dynamics 365

Kommentar till tabellen

Under 2024 har produktionsnivån varit något lägre än året före. Till del kan det förklaras av att myndigheten behövt prioritera utveckling av teknik och omställningar till följd av det nya ekosystemet för tillgänglig läsning. Av de producerade talböckerna riktade sig 23 (22) procent till barn och ungdom, likaså 32 (31) procent av punktskriftsböckerna. MTM har varje månad informerat om nyproducerade punktskriftstitlar genom utskick av listan Nya punktskriftsböcker, som når totalt 182 (220) prenumeranter.

Legimus

Legimus är MTM:s digitala bibliotek med talböcker, punktskriftsböcker och e-textböcker. En person med en funktionsnedsättning som innebär att hen behöver få en tryckt text anpassad för att kunna läsa den har rätt att låna böcker i Legimus. För att få ett konto i Legimus kontaktar man ett fysiskt bibliotek som efter en bedömning ger behöriga personer ett användarkonto till det digitala biblioteket.

**Tabell 8. Antal digitala lån av talböcker, e-textböcker och tecken-
språkig litteratur till bibliotek respektive användare via Legimus**

	2024	2023	2022
Folkbibliotek	97 567	138 158	159 355
Användare, totalt	956 461	1 121 127	1 073 328
– varav kvinnor/flickor	636 792	738 106	688 623
– varav män/pojkar	318 571	382 930	384 595
– varav övriga	1 098	91	110
Summa	1 054 028	1 259 285	1 232 683
Skolbibliotek	3 753	547	986
Användare, totalt	173 409	235 752	233 956
– varav flickor	107 672	142 775	137 607
– varav pojkar	65 631	92 825	96 275
– varav övriga	106	152	74
Summa	177 162	236 299	234 942
Sjukhusbibliotek	104	328	192
Användare, totalt	3 515	2 953	2 335
– varav kvinnor/flickor	956	870	901
– varav män/pojkar	2 559	2 081	1 434
– varav övriga	0	2	0
Summa	3 619	3 281	2 527
Högskolebibliotek	1 709	179	98

	2024	2023	2022
Användare, totalt	406 093	490 316	435 400
– varav kvinnor	321 861	385 214	338 327
– varav män	83 872	104 591	96 618
– varav övriga	360	511	455
Summa	407 883	490 495	435 498
Övriga bibliotek (till exempel länsbibliotek)*	3	0	0
Användare, totalt	2 126	2 157	1 765
– varav kvinnor/flickor	1 777	1 685	1 510
– varav män/pojkar	339	462	255
– varav övriga	10	10	0
Summa	2 129	2 157	1 765
Summa: Bibliotek	103 217	139 212	160 631
Summa: Användare	1 541 604	1 852 305	1 746 784
Totalt	1 644 821	1 991 517	1 907 415

Källa: NDS/Legimus

*MTM:s skyddade bibliotek (för personer med skyddad identitet), specialbibliotek och samarbetspartner ingår i uppgifterna.

Kommentar till tabellen

Under 2024 har det totala antalet lån minskat med 17 procent jämfört med 2023. Lån i folkbibliotek minskade med 16 procent, lån i högskolebibliotek minskade med 17 procent och lån i skolbibliotek minskade med 25 procent. Lån utförda av bibliotek minskade med 26 procent jämfört med 2023. Läs vidare under Bedömning av verksamhetens resultat och utveckling på sidan 53.

Av det totala antalet digitala lån, 1 644 821 (1 991 517) utgjorde folkbibliotekslånen den största delen med 64 procent (63 procent). Högskolebibliotekens andel var 25 procent (25 procent) och skolbibliotekslånens var 10 procent (12 procent).

Utvecklingen av digitala lån under 2024

Tabell 9. Antal nedladdningar via appen Legimus och legimus.se bland enskilda användare

	2024	2023	2022
Appen Legimus: under 18 år, totalt	55 565	176 909	206 208
– varav flickor	29 700	94 846	108 350
– varav pojkar	25 844	81 981	97 784
– varav övriga	21	82	74
Appen Legimus: över 18 år, totalt	589 927	1 110 529	992 391
– varav kvinnor	427 146	800 465	711 228
– varav män	162 488	309 669	280 813
– varav övriga	293	395	350
Summa appen	645 492	1 287 438	1 198 599
legimus.se: under 18 år, totalt	5 708	7 187	6 639
– varav flickor	2 116	2 816	2 501
– varav pojkar	3 585	4 365	4 136
– varav övriga	7	6	2
legimus.se: över 18 år, totalt	104 292	140 224	170 737
– varav kvinnor	63 190	78 564	93 861
– varav män	41 020	61 606	76 802
– varav övriga	82	53	74
Summa legimus.se	110 000	147 411	177 376
Webbspelaren: under 18 år, totalt	81 338	54 545	56 914
– varav flickor	38 057	22 910	22 635
– varav pojkar	43 274	31 624	34 266
– varav övriga	7	11	13
Webbspelaren: över 18 år, totalt	681 767	344 413	295 033
– varav kvinnor	495 626	258 250	217 507
– varav män	185 774	85 954	77 400
– varav övriga	367	209	126
Summa webbspelaren	763 105	398 958	351 947
Talboken kommer: över 18 år, totalt	18 220	16 855	17 132
– varav kvinnor	10 512	9 556	9 406
– varav män	7 707	7 299	7 726
– varav övriga	1	0	0
Summa Talboken kommer	18 220	16 855	17 132
Totalt antal nedladdningar	1 536 817	1 850 652	1 745 054

Källa: NDS/Legimus

Kommentar till tabellen

Under 2024 har det samlade antalet nedladdningar och strömningar via legimus.se, appen Legimus, webbspelaren och Talboken kommer minskat med 17 procent. Läs vidare under Bedömning av verksamhetens resultat och utveckling på sidan 53.

Antalet av lånen som är nedladdningar via legimus.se fortsätter att minska. Under 2024 var andelen nedladdning 8 procent jämfört med 9 procent år 2023 och 11 procent 2022.

Vad gäller strömning av talböcker ser vi ett skifte där fler använder webbspelaren i stället för appen Legimus för att läsa böcker. Det kan bero på att legimus.se har ökat i popularitet och att webbspelaren därför känns naturlig att använda, eftersom den är lätt åtkomlig från webbsidan. En annan förklaring kan vara ett problem som medförde att användare frekvent loggades ut från appen Legimus. Problemet är löst, men det kan ha fått läsare att konsekvent använda webbspelaren.

Tabell 10. Antal förmedlare i Legimus

Antal bibliotek registrerade hos MTM	2024	2023	2022
Folkbibliotek	324	696	695
Skolbibliotek	1 798	2 742	2 634
Sjukhusbibliotek	27	39	39
Högskolebibliotek	53	88	88
Summa	2 202	3 565	3 456

Källa: NDS/Legimus

Kommentar till tabellen

Från och med 2024 räknar vi endast de bibliotek som har användare kopplade till sig. Tidigare ingick även icke aktiva bibliotek i statistiken.

Tabell 11. Antal registrerade användare som lånat via Legimus

Antal bibliotek registrerade hos MTM	2024	2023	2022
Folkbibliotek totalt	59 177	59 529	56 502
– varav kvinnor/flickor	36 982	35 816	33 097
– varav män/pojkar	22 115	23 386	23 113
– varav övriga	80	327	292
Skolbibliotek totalt	33 489	36 240	36 334
– varav flickor	19 004	19 390	18 970
– varav pojkar	14 465	16 670	17 172
– varav övriga	20	180	192
Sjukhusbibliotek totalt	122	93	85
– varav kvinnor/flickor	86	56	56
– varav män/pojkar	36	28	23
– varav övriga	0	9	6
Högskolebibliotek totalt	27 527	24 246	21 053
– varav kvinnor	21 312	18 592	16 088
– varav män	6 173	5 572	4 899
– varav övriga	42	82	66
Övriga bibliotek totalt	230	42	19
– varav kvinnor/flickor	173	32	15
– varav män/pojkar	56	10	4
– varav övriga	1	0	0
Summa	120 545	120 150	113 993

Källa: NDS/Legimus

Kommentar till tabellen

Antalet användare som lånat via Legimus under 2024 ligger kvar på samma nivå som 2023. Vi ser en minskning i skolbiblioteken med 8 procent medan högskolebibliotekens användare ökat med 14 procent. Dock gör varje användare i snitt färre lån under 2024 jämfört med 2023.

Tabell 12. Antal exemplar sålda talböcker

	2024	2023	2022
Till privatpersoner	32	144	93
Till bibliotek, BTJ	5 362	6 696	7 785
Summa	5 394	6 840	7 878

Källa: BTJ

Kommentarer till tabellen

MTM tillhandahåller talböcker till försäljning via återförsäljaren BTJ, som laddar ner exemplar från legimus.se och säljer dem till bibliotek och privatpersoner. Försäljningen fortsätter att minska, vilket beror på att användarnas behov av fysiska skivor minskar.

Punktskriftsböcker

Myndigheten ska främja tillgången till punktskrift och taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning.

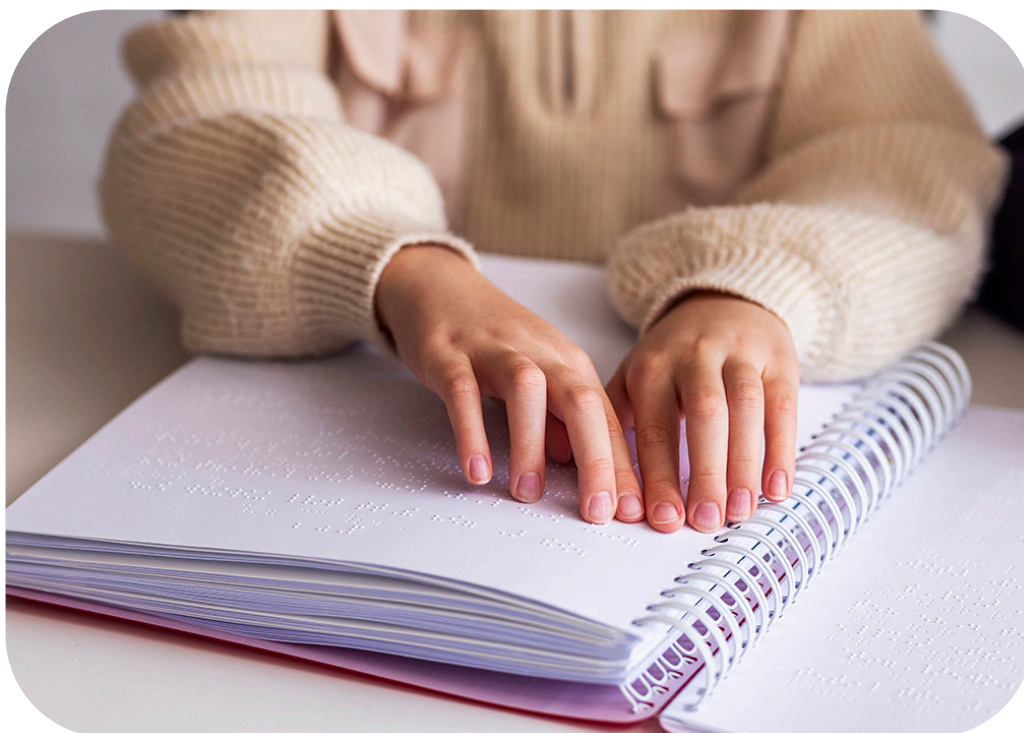
Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier

Beståndet av punktskriftsböcker (envägs- och cirkulationslån) uppgick vid årsskiftet till 19 409 (18 638) titlar. Böckerna produceras i olika format och distribueras till användarna via MTM:s punktskrifts- och prenumerationsservice, via folk- och skolbibliotek samt direkt till användaren genom ett envägslån av den aktuella titeln. Under 2024 lånades 2 147 (1 604) titlar ut som envägslån, dessa titlar lånades av 226 (258) låntagare.

Via vår punktskrifts- och prenumerationsservice registrerades 619 (624) cirkulationslån, varav 58 omlån. Totalt 210 av dessa lån har gjorts av enskilda användare och 409 lån har gjorts av folk- och skolbibliotek som förmedlar punktskriftsböcker. De flesta cirkulationslån sker alltså inte direkt från MTM, utan biblioteken har en mycket viktig förmedlande roll. Biblioteken lånar ofta ett antal böcker från oss under en längre tid, vilka de i sin tur lånar ut till sina låntagare. I detta ekosystem är det därför varken relevant eller möjligt för MTM att redovisa antalet användare som tagit del av cirkulationslån.

Samarbetet med landets syncentraler, Synskadades riksförbund (SRF) och SPSM bidrar till att punktskriftsanvändare får kännedom om möjligheten att låna punktskriftsböcker från MTM.

MTM tillhandahåller även punktskriftsböcker till försäljning. Under 2024 har vi genomfört en prishöjning på punktskriftsböcker för såväl privatpersoner som förmedlare.

Tabell 13. Antal utlånade och sålda punktskriftsböcker samt antal punktskriftsläsare

	2024	2023	2022
Utlånade titlar	2 147	1 604	10 093 (volymer)
Sålda exemplar	201	428	500
Antal aktiva punktskriftsläsare (envägslån)	226*	816	814
– varav kvinnor	147	-	502
– varav män	58	-	311
– varav övriga	18	-	1

Källa: CRM

* För 2024 redovisas enbart antal aktiva punktskriftsläsare (inte totalt antal registrerade användare, som tidigare år).

Kommentar till tabellen

Försäljningen varierar mellan åren. Under 2024 har vi noterat en generell minskning av sålda punktskriftsböcker. Minskningen kan bero på prishöjningar eller ett minskat utbud av taktila bilderböcker, men också på minskade anslag hos biblioteken.

Ökningen av antalet envägslån kan bero på att vi har förbättrat infrastrukturen för utlån. Detta har lett till att låntagarna nu får personlig förmedlarservice, vilket kan bidra till att de lånar fler titlar.

Taktilt illustrerade barnböcker

Under 2024 har MTM lanserat tre taktila bilderböcker utförda i screen- och collage-teknik: *Vad säger djuren?* (av Sven Zetterlund, för barn 0–3 år), *Alla äter alla* (av Aron Landahl, för barn 3–6 år) och *Sill och Fräs bygger en snögubbe* (av Moa Graaf, för barn 0–3 år).

Vad säger djuren? är en introduktion i taktila bilder för de allra minsta barnen med hela bildsidor bestående av olika taktila material och texturer. *Alla äter alla* blir klar för utlån och försäljning först 2025 och är därmed inte med i statistiken över försålda exemplar 2024.

Tabell 14. Bestånd, taktila bilderböcker

	2024	2023	2022
Bestånd	97	95	100
Sålda exemplar	79	166	258

Källa: Cicero, CRM

Kommentarer till tabellen

Försäljningen av taktila bilderböcker varierar mellan åren. Minskningen 2024 kan bero på prishöjningar eller ett minskat utbud av taktila bilderböcker, men också på minskade anslag hos biblioteken.

Utveckling

MTM ska främja och bevaka teknikutvecklingen av nya medier för att öka tillgängligheten till litterära verk och dagstidningar för personer med funktionsnedsättning.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier

Modernisering av IT-system

MTM har under året lanserat Mars och Merkur, två nya kärnsystem som hanterar distribution av tillgänglig litteratur. Systemen är samägda med den danska systermyndigheten Nota, vilket stärker samarbetet och möjliggör effektivare resurshantering. Dessutom har en ny programtjänst för inloggning implementerats för att förbättra säkerheten och hanteringen av användaruppgifter. Tillsammans med förbättrade hjälpsystem bidrar dessa åtgärder till en smidigare leveranskedja och bättre integration med Legimus-plattformen. Detta har bland annat lett till förbättrad tillgänglighet och bättre sökfunktioner i det digitala biblioteket Legimus.

STEM content in the Nordic languages: a solution for screen readers and braille displays

Projektets uppgift är att göra STEM-innehåll (vetenskap, teknologi, ingenjörskonst och matematik) tillgängligt för personer som använder skärmläsare eller punktskriftsdisplay. Detta genom att översätta open source-verktyget MathCAT (Math Capable Assistive Technology) till de nordiska språken. På så sätt blir matematik i e-böcker och på internet tillgänglig på bland annat svenska, finska och norska. Projektet är ett samarbete mellan MTM och våra systerorganisationer SPSM (Sverige), Celia (Finland), NB och Statped (Norge) och Dedicon (Nederländerna).

Lansering av Biblioteksportalen

En ny biblioteksportal har utvecklats och driftsatts för att förenkla hanteringen av Legimus-användare och registrerar konton. Portalen ersätter det tidigare NDS-systemet och använder samma inloggningssystem som Legimus, vilket minskar behovet av separata konton.

Stärkta säkerhetsåtgärder och skydd mot missbruk

MTM har genomfört en rad åtgärder för att stärka skyddet mot otillåten användning av vårt material. Bland annat har vi infört tekniska lösningar som vattenmärkning av filer och kryptering av nedladdningar. Dessutom använder vi automatiska system för att identifiera misstänkt användarbeteende. Syftet med dessa åtgärder är att balansera säkerhet och användarvänlighet, så att materialet förblir tillgängligt för behöriga användare utan att kompromissa med integriteten.

Förbättringar i produktionssystemen Dynamics 365 och Webarch

MTM har fortsatt att vidareutveckla produktionssystemen Dynamics 365 och Webarch med fokus på tidseffektivisering och kvalitetssäkring. Vi har introducerat ett nytt gränssnitt för våra leverantörer, vilket ger ökad kontroll och transparens i leveranserna. Samtidigt har vi arbetat vidare på att bättre integrera Epub 3-formatet i produktionsflödet, vilket underlättar både produktion och distribution av tillgänglig litteratur. Vi har påbörjat flera AI-relaterade initiativ, som vi fortfarande utvärderar.

Tidskrifter

Under 2024 har inga förändringar gjorts i tidskriftsutbudet. Under hösten marknadsfördes de aktuella tidskrifterna genom en annons i de Synskadades riksförbunds (SRF) tidning *Perspektiv*.

Vid årsskiftet 2024 genomfördes en prishöjning. För tidskrifter som ges ut varje vecka höjdes priset från 100 kronor till 200 kronor exklusive moms. Övriga tidskrifter med färre utgivningstillfällen höjdes från 100 kronor till 150 kronor exklusive moms. Under 2024 förbättrade vi servicen till användarna genom att erbjuda dem fler sätt att ta emot sin faktura.

Vi hade totalt 422 (515) prenumeranter vid årsskiftet 2024. Prenumeranterna är fördelade med 62 prenumeranter på taltidning barn, 162 prenumeranter på taltidning vuxen, 22 prenumeranter på punkttidskrift barn, 135 prenumeranter på punkttidskrift vuxen samt 41 prenumeranter på 8 *sidor* i tal och punkt.

Vi har noterat ett prenumeranttapp under året som möjligen kan förklaras av prishöjningen, exempelvis har taltidningarna för vuxna sjunkit från 199 prenumeranter (2023) till 162 (2024). För tidskrifter överförda till punktskrift i sin helhet (11 stycken) har antalet prenumeranter sjunkit från 130 (2023) till 109 (2024).

Orsakerna till prenumeranttappet kommer att följas upp under 2025.

Kulturtidskrifter

MTM ska göra kulturtidskrifter tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier.

Under 2024 har vi producerat och distribuerat kulturtidskrifter efter ansökan från tidskrifterna i enlighet med riktlinjer (MTM 2023/504). Detta är en ändring från tidigare år då vi i stället ersatte kulturtidskrifter för egen inläsning till taltidning.

Sammanlagt ansökte 12 kulturtidskrifter varav:

- 10 tidskrifter fick bifall
- 1 tidskrift fick avslag då den inte uppfyllde kraven i riktlinjerna
- 1 tidskrift drog tillbaka sin ansökan.

Sammanlagd kostnad för produktion, distribution och support var 274 605 kronor.

Under början av 2024 betalades det även ut sammanlagt 631 325 kronor till 7 tidskrifter i ersättning för egen inläsning till taltidning för kvartal 4 år 2023.

Den 1 december 2024 hade kulturtidskrifterna totalt 142 prenumeranter varav 89 kvinnor, 50 män och 3 övriga (organisationer, institutioner eller vårdinrättningar).

Taktila bilder är ett sätt att ta till sig information, men också ett sätt att kunna uttrycka sig och få utlopp för kreativitet.

– Catinka Grunditz, pedagog och projektledare för MTM:s nya produkt Taktila bildlådan

Individuell service

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda personer med synnedsättning kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier.

Tjänsten Individuell service omfattar produkter och tjänster som erbjuds personer med synnedsättning.

Individuell service är en verksamhet som genom hög personlig servicenivå bidrar till att skapa möjlighet till ökad delaktighet i samhället. I den individuella servicen ingår exempelvis Punktskriftstjänsten, materialpaket för främjande av taktil läsning samt sällskapsspel och almanackor som anpassas efter målgruppens behov.

Punktklubben och de kostnadsfria nybörjarmaterialen Punktkassen, Punktväskan och Taktila bildlådan är produkter som syftar till att inspirera till taktil läsning av text och bild samt till lek där färdigheter som behövs för punktläsning används. Materialpaketen förmedlas via syncentralerna till familjer där ett barn förväntas bli punktskriftsläsare. Målgruppen är främst barn i förskoleålder, undantaget Taktila bildlådan som kan användas även av barn i skolålder.

Punktläsande barn i åldrarna fem till tolv år kan vara medlemmar i Punktklubben och får då läspaket med böcker, texter och annat som inspirerar till taktil läsning, som till exempel sällskapsspel, pyssel och recept.

Under 2024 genomfördes en användarundersökning bland medlemmarna i Punktklubben. Av 39 medlemmar svarade 18 på undersökningen, och majoriteten är nöjda eller mycket nöjda med Punktklubben. Nästan samtliga (93 procent) svarade att de skulle rekommendera Punktklubben till ett annat barn i målgruppen. Läspaketen får genomgående höga betyg, i synnerhet Punktklubbens förmåga att göra det roligt för barnet att läsa punktskrift och taktila bilder.

För självständighet och delaktighet tar vi fram taktila almanackor och synanpassade sällskapsspel som säljs via återförsäljare. Efterfrågan på taktila almanackor har minskat från 483 (2023) till 345⁷ (2024), vilket förklaras av att fler väljer digitala almanackor.

Det går också att varje vecka prenumerera på Melodikryssets kryssruta i punktskrift.

7 Leveransbesked till återförsäljare.

Tabell 15. Antal producerade artiklar

	2024	2023	2022
Synanpassade kortlekar	80	120	132
Sällskapsspel	173	176	107
Summa	253	296	239

Källa: Leveransbesked till återförsäljare

Kommentarer till tabellen

Vissa artiklar som finns i lager tillverkas vid behov och på efterfrågan. Produktionen av anpassade spel har under 2024 innefattat produktutveckling med ny tryckteknik för att på sikt möta målgruppens efterfrågan på frågespel. Efterfrågan på synanpassade kortlekar har sjunkit något under 2024. Införande av maxantal i enskilda beställningar och prisökning kan möjligen förklara minskningen.

Tabell 16. Antal levererade produkter och prenumeranter

	2024	2023	2022
Punktkassen*	28	21	32
Punktväskan*	22	25	31
Taktila bildlådan	40	-	-
Punktklubben totalt	38	38	32
– varav flickor	17	17	12
– varav pojkar	20	20	19
– varav övriga	1	1	1
Melodikrysset totalt	40	40	43
– varav kvinnor	30	30	33
– varav män	9	10	10
– varav övriga	1	0	0

Källa: Prenumerationslistor ur Flowy Connect och sammanställningar av beställningar via e-post.

* Materialpaketen delas ut via förmedlare, därav ingen fördelning efter kön.

Kommentar till tabellen

Utbudet av materialpaket för främjande av taktil läsning har under 2024 utökats med Taktila bildlådan. Materialet syftar till att hjälpa barnet och dess seende omgivning att förstå, använda och skapa taktila bilder. Beställningar av både kassen och väskan följer tidigare års nivåer. Personal på syncentral introducerar ett material åt gången för familjen, därför varierar antalet mellan åren, någon ändring i behovet har inte noterats.

Antalet medlemmar i Punktklubben varierar mellan åren beroende på hur många barn som finns i varje årskull. Tre nya prenumeranter tillkom under 2024. Tre prenumerationer avslutades automatiskt i juni 2024, då medlemmarna gått ut årskurs 6.

Punktskriftstjänsten

Punktskriftstjänsten är en individuell, kostnadsfri service för personer med dövblindhet och personer med synnedsättning. Genom tjänsten kan enskilda punktskriftsläsare få eget material överfört till punktskrift, exempelvis myndighetsdokument, taktila kartor, bruksanvisningar eller recept. MTM överför även *Dövas tidning* till punktskrift.

Personer med dövblindhet har inga begränsningar när det gäller att beställa material. Personer med synskada kan beställa max 1 500 originalsidor punktskrift per person och år samt ett obegränsat antal kopior.

Kostnaden för Punktskriftstjänsten 2024 var 526 tkr jämfört med 525 tkr 2023 och 560 tkr 2022, vilket var en marginell kostnadsökning jämfört med 2023 och en minskning på 6 procent jämfört med 2022. Styckkostnaden per ärende i Punktskriftstjänsten var 1 741 kr 2024 (1 407 kr 2023 och 1 421 kr 2022), vilket innebär en kostnadsökning på cirka 20 procent från 2022 till 2024.

Tabell 17. Antal ärenden och registrerade användare till Punktskriftstjänsten

	2024	2023	2022
Antal ärenden	302	373	394
Antal registrerade användare	302	215	318

Källa: CRM

Kommentar till tabellen

Punktskriftstjänsten är en efterfrågestyrd tjänst och behovet varierar. Det har varit 60 aktiva beställare under året och av dessa är 4 dövblinda punktskriftsläsare. Under 2024 har beställningar av taktila kartor fortsatt att vara på en hög nivå. Beställningar av annat privat material har däremot minskat. En orsak till minskad beställning kan bero på färre utgivna nummer per år av tidningar som erbjuds via Punktskriftstjänsten.

Läsombud

Myndigheten ska driva och utveckla funktionen läsombud.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier.

Läsombudsverksamheten arbetar för att vuxna personer med intellektuella och/eller kognitiva funktionsnedsättningar inom LSS- och äldreomsorg ska få sin demokratiska rätt till litteratur och samhällsinformation tillgodosedd utifrån sina förutsättningar. Inom läsombudsverksamheten informerar, inspirerar och stödjer MTM de läsombud och frivilliga högläsare som läser högt i hela landet inom LSS- och äldreomsorg.

Det finns i Sverige 3 451 registrerade läsombud, frivilliga högläsare och medlemmar i regionala och kommunala arbetsgrupper, en minskning med knappt 8 procent från 2023. Minskningen beror på en fortsatt pågående registergenomgång, påbörjad under 2020, som ett led i en registeruppdatering. Under 2023 har 38 läsombud, frivilliga högläsare eller medlemmar i arbetsgrupper avregistrerats och 23 har tillkommit.

För trettonde året i rad har MTM delat ut priset Årets läsombud för att främja läsning inom LSS- och äldreomsorg. Priset delas ut till ett läsombud eller en högläsare som har gjort extra insatser för att främja läsningen inom LSS- eller äldreomsorgen. Årets pris med prissumman 10 000 kronor delades ut till Monica Korp med motiveringen: "Monica Korp blir årets läsombud för att ha utvecklat högläsningen som metod med hjälp av bland annat teckenstöd och rekvisita för vuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning. Allt för att minska avståndet till läsningen och biblioteket. Monica ger också stöd för att kunna nå läsningen via digitala kanaler och skapar därmed nya vägar till läsning för gruppen."

I slutet av året fattade MTM beslutet att lägga ner den tryckta tidningen *Läsombudet* och i stället kommunicera med målgruppen via digitala kanaler. Mycket av vår kommunikation sker idag digitalt genom webinarier, fortbildningsdagar och utbildningar, och vi bedömer att det är ett mer effektivt, hållbart och flexibelt sätt att kommunicera. Efter coronapandemin är målgruppen dessutom mer van att använda digitala kanaler. Digitalt material har också större potential att användas för att främja läsning inom fler målgrupper och kan återanvändas i flera kanaler och spridas vidare av olika aktörer inom läsombudsverksamheten (bibliotek, regioner och studieförbund).

Under året har vi tillsammans med Digiteket tagit fram en digital introduktionskurs om läsombud och högläsare inom vård och omsorg. Den syftar till att ge grundläggande kännedom om vad det innebär att vara läsombud respektive högläsare samt hur folkbiblioteken kan främja och stötta verksamheten. Under 2025 kommer detta samarbete med Digiteket att fördjupas.

Biblioteket är till för alla. Även om du inte kan läsa själv så är det din plats.

– Monica Korp, Årets läsombud 2024

Läsfrämjande

Legimus är MTM:s digitala bibliotek för tillgängliga medier. Det är genom Legimus böckerna når läsarna. Det innebär att Legimus också är en kanal för läsfrämjande aktiviteter. Litteraturförmedling i det digitala biblioteket liknar den i ett fysiskt bibliotek. För läsargrupper som inte har möjlighet att ta sig till sitt lokala bibliotek är detta extra viktigt för en likvärdig biblioteksupplevelse. Det handlar både om att väcka läsarnas läslust och om att stödja biblioteken i deras läsfrämjande arbete. Legimus startside är bibliotekets skyltfönster. Där gör våra bibliotekarier listor med lästips utifrån till exempel teman eller aktuella händelser. Det finns en egen sida för barn och unga med lästips som passar för dem: legimus.se/barn-unga.

En del av MTM:s läsfrämjande arbete är att stödja dem som möter läsarna på bibliotek och skolor. Det sker bland annat genom att vi arrangerar och deltar vid konferenser, utbildningsdagar och lokala nätverksträffar. Under året har vi gjort förarbete inför en ny sida med läsinspiration på Legimus. Vid fyra regionala nätverksträffar frågade vi därför vilken läsinspiration förmedlare önskade, både i sin roll som läsfrämjare och riktat direkt till läsare.

Talboken kommer är en tjänst för läsare som själva har svårt att hitta till läsningen i Legimus. Genom Talboken kommer kan biblioteket lägga talböckerna direkt i läsarens digitala bokhylla. Det är en tjänst som stödjer bibliotekens läsfrämjande arbete till läsargrupper som ofta är både digitalt och socialt utanför och behöver en

aktiv kontakt med biblioteket för att hitta till läsningen. Tidigare har tjänsten endast funnits för läsare som prenumererar på en taltidning, men under 2024 har den öppnats även för andra Legimus-användare och lanserats till biblioteken.

Varje månad publicerar MTM nyförvärvslistor med nya tal- och punktskriftsböcker. Dessa finns tillgängliga som listor och som talböcker i Legimus. De går också att få som punktskrift. Våra bibliotekarier skriver boktips för barn och unga till taltidningen *Popcorn* och spelar in boktips för vuxna till taltidningen *Panorama*.

Punktklubben vänder sig till punktskriftsläsande barn för att främja läsning och väcka nyfikenhet kring punktskrift och taktilt material. Punktklubben hade under året 38 medlemmar i åldern 5–12 år. Medlemmarna har under året fått sex åldersanpassade utskick med bland annat böcker, spel och pyssel. För vuxna punktskriftsläsare ger MTM två gånger om året ut tidningen *Vi punktskriftsläsare* med inspiration och nyheter.

MTM samverkar med Kulturrådet kring Barn- och ungdomsbokskatalogen 2023/24. Majoriteten av de titlar som presenteras i katalogen och som är möjliga att producera som talbok och punktskriftsbok finns i Legimus när katalogen släpps i samband med läslovet på hösten. Detta innebär att barn och unga som behöver tillgängliga medier får tillgång till och kan inspireras av samma böcker som sina kompisar. MTM:s barnbibliotekarier bidrog även med en redaktionell text om EPA Book Club, en bokcirkel för motorintresserade ungdomar i Bergs kommun.

Varje år delar MTM ut priset Läsguldet. Med priset vill vi uppmärksamma personer, organisationer eller institutioner som på ett kreativt, inspirerande och inkluderande sätt skapar möjlighet för personer med syn- eller läsnedsättning att läsa på sina villkor. År 2024 delades priset ut vid Kulturrådets läsfrämjandeträff till Helena Engdahl med följande motivering: ”Helena Engdahl, barnbibliotekarie vid Falu stadsbibliotek, har utformat läsfrämjande aktiviteter för elever i anpassad skola. På ett nyskapande och inspirerande sätt har hon kombinerat metoden silent books med läshund. Genom ett gränsöverskridande samarbete mellan biblioteket och skolan har elever fått uppleva glädjen i att läsa på egna villkor.”

Bedömning av verksamhetens resultat och utveckling

Produktion och förvärv

Under 2024 har antalet förslag på inläsningar av talböcker från läsare ökat något. En anledning till det kan vara att det fortsatt är läsare som efter pandemin har börjat besöka sitt bibliotek fysiskt igen och då passar på att lämna inläsningsförslag. En ihållande trend är att många inläsningsförslag gäller böcker på engelska, inte minst gäller detta titlar riktade mot unga vuxna (young adult).

Vad gäller talboksproduktionen för vuxna på kulturanslaget så sker denna i stort sett uteslutande utifrån de inkommande inläsningsförslagen från användarna. Ändå är det endast 55 procent av de unika externa förslagen som leder till initierad talboksproduktion. Att andelen produktionsbeslut i procent minskade jämfört med 2023 beror på att antalet inläsningsförslag ökade samtidigt som produktionskostnaden per producerad talbok steg. Dessutom gjordes det under 2023 ett tillskott till produktionsbudgeten som påverkade det årets siffror positivt.

Sammantaget kan det konstateras att användarnas behov är större än det finns ekonomiska ramar för MTM att producera. Vi har även tidigare påpekat denna situation och äskat utökat anslag för att bättre kunna möta läsarnas önskemål.

Legimus

Under 2024 har det totala antalet lån i Legimus minskat med 17 procent jämfört med 2023. Detta utan att antalet aktiva användare minskat, dessa ligger kvar på samma nivå som föregående år.

Den främsta orsaken till minskningen är att MTM förtydligat definitionen av vad ett lån innebär. Detta gjorde vi i samband med systemskiftet till ett nytt system för distribution och användarhantering. Ett lån är nu definierat som antingen en nedladdning av en titel eller en strömning på minst tio minuter. På detta sätt undviker vi att räkna titlar som lånas av misstag och titlar där låntagaren aldrig ens börjar läsa boken. Detta innebär att vi nu använder samma regelverk för att definiera lån som i statistiken för att beräkna talboksersättning.

Denna förklaringsmodell samstämmer väl med lånestatistiken fördelad på månad, en väsentlig minskning av lånen syns från de nya systemens införande.

Till mindre del kan det också bero på en del tekniska utmaningar under året. Dessa problem är nu åtgärdade.

Angående fördelningen av aktiva användare per bibliotekstyp så ser vi en minskning hos skolbiblioteken och en ökning hos högskolebiblioteken. Vi har under några år sett en minskning hos skolbiblioteken av antalet lån i Legimus. Detta kan bero på att skolan de senaste åren alltmer använder kommersiella

ljudbokstjänster. Dessa tjänster erbjuds alla elever och är tillräckligt tillgängliga för en stor del elever med läsnedsättning. De digitala plattformar för läsning som erbjuds i skolan är dock kopplade till en abonnemangstjänst. Detta gör att Legimus kan få ny aktualitet när läsare gått ut grundskola eller gymnasium och därför inte längre har tillgång till digital läsning genom skolan.

Vad gäller ökningen hos högskolebiblioteken så har samhället blivit bättre på att fånga upp studenter med diagnos. Fler av dessa klarar grundskolan och gymnasiet och börjar studera vid högre utbildning. Antalet studenter som får riktat pedagogiskt stöd har ökat och antalet studenter med konto i Legimus följer den utvecklingen.

Andelen av lånen som är nedladdningar via legimus.se fortsätter att minska. Under 2024 var andelen nedladdning 8 procent jämfört med 9 procent år 2023. Att strömning av talböcker blir allt populärare följer samhällsutvecklingen i stort. Vi vill att böckerna i Legimus ska strömmas i stället för att laddas ner, eftersom det är ett i grunden enklare sätt att läsa. Det är även tekniskt säkrare och ett säkrare sätt att förhindra missbruk. Vi kommer dock troligen även på lång sikt ha nedladdning som ett möjligt val för de läsare som behöver det.

Läsombud

Vi ser en fortsatt nedåtgående trend när det gäller antalet läsombud och frivilliga högläsare. Minskningen beror delvis på en fortsatt pågående registergenomgång, påbörjad under 2020, där vi gallrar dubletter och uppgifter som inte längre är aktuella. Minskningen kan också bero på att förutsättningarna för läsombud inom vård och omsorg idag är annorlunda jämfört med när verksamheten började. Det handlar såväl om personalens arbetsbelastning som om de boendes hälsotillstånd.

Under 2020–2021 påverkades läsombudsverksamheten starkt av coronapandemin. Efter pandemin är läsombud mer vana att använda digitala kanaler, och under året har vi tillsammans med Digiteket utvecklat en digital introduktionskurs om läsombud och högläsare inom vård och omsorg.

Förr läste jag aldrig kurslitteratur för det gick inte. Tack vare er kan jag lära mig mer och klara tentorna lättare.

– Student som läser kurslitteraturen som talböcker i Legimus

Medier utbildning

MTM ska förse högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning med sådana exemplar av kurslitteratur som de behöver för att kunna ta del av litteraturen.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier

Medier utbildning omfattar produkter och tjänster som MTM erbjuder och som används av studerande vid högskola och universitet. Syftet med uppdraget är att ge alla, oavsett förutsättning eller funktionsnedsättning, rätt till läsning och utbildning.

Med utgångspunkt i uppdraget producerar och anpassar MTM obligatorisk kurslitteratur till studenter med syn- eller läsnedsättning. Med obligatorisk avses sådan kurslitteratur som finns förtecknad i en kurslitteraturlista över den kurslitteratur som studenten förväntas ta del av för att kunna klara exempelvis uppgifter, tentamina och seminarier och därmed examineras på kursen. MTM anpassar inte en bok som redan finns inläst som ljudbok i Daisyformat enligt myndighetens riktlinjer för produktionsbeslut. Om boken finns att tillgå som universellt utformad e-bok på biblioteken undersöker MTM om studentens behov av tillgänglighet blir tillgodosett av denna utgåva.

Den 28 juni 2025 införlivas tillgänglighetsdirektivet genom lag (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet i svensk lagstiftning. Detta direktiv ställer funktionella tillgänglighetskrav på bland annat marknadens e-böcker och den programvara som används av konsumenter för att läsa e-böcker. Bokförlagen har börjat producera universellt utformade e-böcker, vilket innebär att litterära verk nu kan finnas i tillgängliga format på marknaden. I den mån marknaden uppfyller behoven av tillgänglighet hos personer med syn- eller läsnedsättning bör det leda till förändringar i MTM:s arbete med att anpassa kurslitteratur. Detta är en utveckling i linje med funktionshinderspolitikens mål.

Under 2024 har MTM haft ett särskilt fokus på sin anpassning av kurslitteratur med anledning av denna utveckling på marknaden. Detta är ett pågående utvecklingsarbete.

Produktion och förvärv

MTM:s anpassning av kurslitteratur för studerande vid högskola och universitet är efterfrågestyrd och baseras på de beställningar som inkommer från studenterna inför och under varje termin. Anpassningens omfattning påverkas också av variationer i antalet studenter mellan åren och vilka utbildningar de väljer. Sammantaget leder det till att volymen och kostnaderna för den varierar mellan åren.

Vår utgångspunkt är att tillgängliggöra kurslitteraturen för studenten så snabbt som möjligt. Därför produceras talböckerna i första hand med syntetiskt tal, vilket ger kortare produktionstid och lägre kostnad per bok. Dock finns det ett flertal högskoleämnen som är så komplexa att inläsning med talsyntes får låg kvalitet, vilket medför att studenten får svårt att tillgodogöra sig innehållet. Det är därför oftast nödvändigt att i dessa ämnen producera hela eller stora delar av kurslitteraturen med mänskligt tal.

MTM arbetar fortlopande med att effektivisera produktions- och distributionsprocessen. Under produktionen av en bok skickas delar av boken så tidigt som möjligt till studenten i den ordning hen önskar.

MTM samarbetar med Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), där MTM producerar litteratur för studerande på de utbildningar som MYH administrerar. Vi samarbetar även med folkhögskolor. Produktionen bekostas av MYH och folkhögskolorna och böckerna finns tillgängliga för lån i Legimus. Samarbetet har resulterat i 33 (61) titlar.

Tabell 18. Antal producerade och förvärvade titlar, Medier utbildning

	2024	2023	2022
Produktion talböcker	1 079	1 136	1 167
Produktion punktskriftsböcker	9	45	30
Produktion e-textböcker	24	73	4
Förvärv talböcker	7	4	8
Summa produktion och förvärv	1 119	1 258	1 209

Källa: Dynamics 365

Kommentar till tabellen

Antal anpassade titlar har minskat något jämfört med föregående år. Anpassningen är efterfrågestyrd och minskningen beror främst på ett minskat behov.

Utlån

Tabell 19. Antal lån

	2024	2023	2022
Antal digitala lån, högskolebibliotek	1 790	179	98
Antal digitala lån, studenter vid högskolebibliotek	406 093	490 316	435 400
– varav kvinnor	321 861	385 214	338 327
– varav män	83 872	104 591	96 618
– varav övriga	360	511	455
Summa	407 883	490 495	435 498

Källa: NDS/Legimus

Kommentar till tabellen

Under 2024 har det totala antalet lån vid högskolebibliotek minskat med 17 procent jämfört med 2023. Beträffande minskning av antalet lån, läs vidare under Bedömning av verksamhetens resultat och utveckling på sidan 53.

Bedömning av verksamhetens resultat och utveckling

De beställningar av anpassning av kurslitteratur som inkommit till MTM under 2024 och som uppfyllt våra kriterier för produktion har producerats. MTM har därmed försett studenter med syn- eller läsnedsättning med kurslitteratur i den form som de efterfrågat. När det gäller användningen av MTM:s medier på universitet och högskolor så ser vi en ökning vad gäller antalet låntagare och en minskning vad gäller antalet lån.

Ökningen av låntagare kan bero på flera olika faktorer:

- De senaste 10–15 åren har allt fler barn fått diagnoser som medför lässvårigheter och medvetenheten kring funktionsnedsättningar har ökat. MTM:s referensgrupp för högskolefrågor, som består av bibliotekarier och samordnare som arbetar på universitet och högskolor, vittnar om att allt fler studenter har konton i Legimus redan när de börjar studera på högskola eller universitet. Vi kan anta att de fått sina konton via skolan.
- Lärosäten arbetar idag med en bredare rekrytering och mer breddat deltagande än tidigare. Breddat deltagande innebär att universitet ska vidta främjande åtgärder för att undervisningen ska vara mer tillgänglig, motverka social snedrekrytering och verka för att alla samhällsgrupper har lika stor tillgång till utbildning. Detta innebär också att personer som tidigare avstod högre utbildning på grund av läsnedsättning nu i större utsträckning tar steget och läser vidare. Vi ser framför allt en ökad efterfrågan på litteratur inom yrkesinriktade utbildningar (till exempel vård, polis och socialt arbete). Här kan vi också se att lärosäten som arbetar aktivt med breddad rekrytering också är de lärosäten som sticker ut i vår statistik med en stor andel studenter som har konto i Legimus.
- De senaste åren har antalet studieplatser på lärosäten ökat. Detta kan göra att personer som på grund av läsnedsättning har ett sämre gymnasiebetyg nu får möjlighet att studera en högre utbildning.

Trots att antalet låntagare har ökat så ökar inte antalet beställningar av kurslitteratur. Detta har diskuterats i MTM:s referensgrupp för högskolefrågor, och man ser flera möjliga förklaringar:

- Lärosätena väljer i större utsträckning artiklar, delar av böcker och webbresurser som kurslitteratur. Detta är material som MTM inte anpassar.
- Kursledare är i större utsträckning medvetna om tillgänglighetsfrågor och väljer böcker som redan finns i tillgängligt format via Legimus eller på annat sätt.
- MTM:s främjandearbete ger resultat och bibliotekarierna känner sig säkrare i att guida läsare så att de i större utsträckning kan använda böcker som finns på marknaden i kombination med hjälpmedel som skärmläsare och talsyntes.

Dagstidningar

Myndigheten har till uppgift att förbättra tillgången till innehållet i dagstidningar för personer med en funktionsnedsättning som gör att de inte kan ta del av en vanlig dagstidning.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier

Prestationen Dagstidningar omfattar dagstidningar som MTM i samverkan med tidningsföretagen årligen producerar och distribuerar som taltidningar samt den läsutrustning och det användarstöd myndigheten tillhandahåller.

För att säkerställa en bra kvalitet inom verksamheten dagstidningar som ges ut som taltidningar krävs ett bra samarbete mellan MTM och dagstidningarna. MTM följer därför regelbundet upp verksamheten med samtliga tidningsföretag. Dagstidningarna förser löpande MTM med tidningsunderlag samt information om nya och avslutade prenumerationer. MTM producerar och distribuerar därefter dagstidningarna digitalt i ett tillgängligt format. MTM undersöker också vilket behov prenumeranter har av stöd, läsutrustning och version av dagstidning.

Huvuddelen av den verksamhet som MTM ansvarar för är upphandlad, exempelvis produktion, distribution, talsyntes, internetabonnemang, läsutrustning och användarstöd. MTM kvalitetssäkrar kontinuerligt upphandlade leverantörers leveranser.

Vartannat år genomförs en användarundersökning där prenumeranterna får svara på frågor om sina upplevelser av taltidningarna. Svaren resulterar i en åtgärdsplan och i utvecklingsarbete. MTM bedriver ett långsiktigt utvecklingsarbete för förbättrad talsyntes och för att säkerställa tillgång till digital läsutrustning som är lättanvänd för äldre och teknikovana prenumeranter. Senaste användarundersökningen genomfördes hösten 2023.

Tack vare taltidningsapparaten kan jag läsa både tidningar och böcker och hålla mig uppdaterad med vad som händer.

– Läsare av taltidningar

Under vintern 2023/2024 genomförde MTM en marknadsundersökning om dagstidningar som taltidningar. Syftet med undersökningen var att kartlägga behov av och kännedom om taltidningar. Urvalet bestod av 4 000 slumpmässigt utvalda personer i hela landet, äldre än 50 år. Undersökningen visar att 76 procent av personer utan syn- eller läsnedsättning ser taltidningen som ett alternativ vid syn- eller läsnedsättning, jämfört med 25 procent av personer med syn- eller läsnedsättning. En kvalitativ studie undersökte detta närmare. Resultatet visar att intervjupersonerna har en positiv bild av taltidningen, men utmaningar inkluderar bristande kännedom i rätt tid och ekonomiska begränsningar. Många hinner sluta läsa tidningar och konsumerar i stället nyheter i andra medier innan de får information om att taltidningen finns, vilket minskar behovet. Bristande ekonomiska resurser kan också påverka möjligheten att prenumerera på en dagstidning som taltidning.

MTM ser att behovet av taltidningen för att tillgodogöra sig nyheter är fortsatt stort hos de äldre som fått en funktionsnedsättning som medför syn- eller läsnedsättning. Det är viktigt att vi når målgruppen med information om taltidningen innan de eventuellt anpassat sin nyhetskonsumtion till andra medier eller inga medier överhuvudtaget.

Dagstidningar och kostnader

En stor andel av kostnaden för taltidningsverksamheten är produktion och distribution av dagstidningar som taltidningar i tre versioner: fullängds-, profil- och korttidning. Prenumeranten väljer version utifrån behov. Det går att läsa tidningen via egen mobiltelefon, surfplatta eller dator. MTM tillhandahåller då mjukvara i form av appar eller läsprogram. De flesta prenumeranter behöver dock anpassade taltidningsspelare (Daisyspelare) som MTM lånar ut tillsammans med router och mobilt abonnemang. Då många i målgruppen är teknikovana är användarstödet i form av hembesök för installation av utrustning och utbildning samt telefonsupport en betydelsefull del av verksamheten. Kostnaderna för hembesök och telefonsupport uppgick 2024 till drygt tio procent av årets kostnader för taltidningar. MTM:s ekonomiska stöd till tidningarna för utgivning, prenumeranthantering och marknadsföring utgör en mindre del av MTM:s totala kostnader.

Det ekonomiska stödet till dagstidningarna utgör 16 procent av kostnaderna. Övriga kostnader är produktion och distribution av taltidningar (30 procent), utrustningshantering och samordning (11 procent), användarstöd (8 procent), utveckling (5 procent), mobila abonnemang (5 procent), förvaltning av applikationer (2 procent), marknadsföring (2 procent) och lönekostnader (19 procent) samt övrigt (2 procent).

Tabell 20. Kostnad för taltidningsverksamheten exklusive OH-kostnader, tkr

	2024	2023	2022
Taltidningsverksamhet	33 539	33 158	34 925
– varav inköp nya mottagare	0	0	0
Bidrag till taltidningsföretag	6 480	7 510	6 146
Summa exklusive utbyte av mottagare	40 019	40 668	41 071
Summa inklusive utbyte av mottagare	40 019	40 668	41 071

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

Kostnaden för taltidningsverksamheten har varit relativt stabil de senaste åren. Den utrustning som används upphandlades redan 2013, vilket medför att kostnader för inköp av reservdelar och reparationer blivit högre de senaste åren. Antalet prenumeranter har minskat, vilket medför att kostnaden för hantering av prenumerationer har minskat. Samtidigt har antalet tidningar som produceras ökat, vilket har medfört en viss ökning av produktionskostnaderna. Samtliga avtal med leverantörer har också en årlig prishöjning på generellt 2 procent.

Tilläggstjänster

De personer som prenumererar på en dagstidning som taltidning har även möjlighet att läsa andra tidningar och litteratur som MTM tillhandahåller via den infrastruktur som prenumeranten har tillgång till för att läsa dagstidningen som taltidning.

Regionaltidningar

Regionaltidningar är taltidningar av regional och lokal karaktär med nyhetsinnehåll som huvudsakligen är mänskligt inlästa. Huvudmän är landets regioner och kommuner. MTM distribuerar ett femtiotal regionaltidningar.

Talboken kommer

Talboken kommer är en distributionstjänst för läsare som inte har möjlighet att själva ladda ner talböcker via Legimus. Tjänsten är ett samarbete mellan MTM och landets lokala folkbibliotek som säkerställer att låntagaren får tillgång till önskade böcker.

Taltidningsnämnden

Taltidningsnämnden är ett särskilt beslutsorgan inom MTM med uppgift att få tidningsföretag att starta utgivning av taltidningar, följa och analysera utvecklingen av verksamheten med utgivning av taltidningar och att läsarna vid behov får hjälp med mottagarutrustning.

Förordning (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier

Taltidningsnämnden har de uppgifter som följer av förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning. Nämnden ansvarar för sina egna beslut. Taltidningsnämnden utses av regeringen. Ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Ledamöter under 2024:

- Cecilia Hanö, rådmän (ordförande)
- Per Hultengård, Tidningsutgivarna
- Peter Tjernberg, SRF
- Kristina Adolfsson, tidningen *Senioren*
- Kajsa Rohdin, Mediemyndigheten
- Björn Kullander, Sveriges kommuner och regioner.

Nämnden har under 2024 haft fyra sammanträden.

Taltidningsnämndens kansli på enheten Medier och tjänster ansvarar för att nämndens ansvarsområde och ärenden förbereds, handläggs, verkställs och förvaltas.

MTM:s myndighetschef har ett delegerat uppdrag att teckna avtal för nämnden och att besluta om medelsanvändning i enlighet med nämndens beslut och uppdrag.

Taltidningsstöd

Taltidningsnämnden fattar beslut om ekonomiskt stöd till taltidningarna. Syftet med stödet är att säkerställa att tidningsföretagen fortsätter att lämna underlag till MTM för produktion av taltidningen och att de fortsätter att sälja och marknadsföra taltidningsprenumerationer. Ansökan, utbetalning och redovisning sker i enlighet med MTM:s föreskrifter (KRSF 2022:2) om taltidningar och mottagarutrustning. 119 taltidningar ansökte om och beviljades taltidningsstöd under 2024.

Sammanlagt beviljade taltidningsnämnden 6 526 025 kronor i stöd under 2024:

- 1 504 525 kronor för administration och prenumeranthantering
- 396 500 kronor för produktionskostnader
- 4 280 000 kronor för marknadsföring av taltidningarna
- 345 000 kronor i extra stöd för särskilda marknadsföringsinsatser.

Dessutom reglerades en resterande utbetalning för ett beslut om stöd som avsåg år 2023 på 4 795 kronor under 2024.

Tidningstitlar och prenumeranter

Taltidningsnämnden beslutar även om vilka dagstidningar som ska ges ut som taltidningar. Under 2024 producerades sammanlagt 129 taltidningar vid årets ingång (inklusive 8 *sidor*) varav en tidning upphörde under året och en tidning lades ner. Ingen ny taltidningstitel har tillkommit. Taltidningarna tillhör 35 olika medieföretag (exklusive tidningen 8 *Sidor* som ges ut genom MTM).

Taltidningarna täcker i det närmaste hela landet. De flesta av landets alla dagstidningar ges ut som taltidning. Taltidningsnämnden följer kontinuerligt prenumerantutvecklingen genom att ta del av uppgifterna från MTM:s upphandlade produktions- och distributionssystem. Resultatet sammanställs kvartalsvis i statistikrapporter till nämnden.

Tabell 21. Antal tidningar och prenumeranter

	2024	2023	2022
Antal tidningar	127	129	126
Antal prenumeranter	3 166	3 357	3 573
– varav kvinnor	1 427	1 516	1 615
– varav män	1 514	1 602	1 675
– varav övriga	225	239	283

Källa: Textalk Vision

Kommentar till tabellen

MTM ska i enlighet med Prop. 2024/25:1 Utgiftsområde 17, område 14 Medier redovisa resultatindikatorerna: antal taltidningar och prenumeranter samt kostnadsutveckling. Åtterrapporeringskravet avser verksamhet som finansieras med anslag Uo 17 11:14 Stöd för taltidningar. Övriga taltidningar åiterrapporteras i enlighet med resultatindikatorer för område 6 i budgetpropositionen. För uppgifter om kostnadsutvecklingen se avsnitt Dagstidningar och kostnader, på sidan 61. Antalet prenumeranter har minskat med 191 mellan 2023 och 2024. Institutioner som bibliotek och äldreboenden står för kategorin övriga prenumeranter.

Bedömning av verksamhetens resultat och utveckling

Att MTM:s infrastruktur för läsning av taltidningar är effektiv och av god kvalitet visar både genomförda undersökningar och kontakter med användare och tidningsföretag. Därmed finns också förutsättningarna för att bredda taltidningsuppdraget framöver. MTM välkomnar därför de förslag som lyfts fram i regeringens departementspromemoria ”En moderniserad taltidningsverksamhet”.

Det minskande prenumerantantalet, speciellt sedan 2020, beror som tidigare nämnts troligen på att kännedomen om taltidningen är låg, såväl i målgruppen som bland anhöriga och hos allmänheten. Dessutom betraktas priset på taltidningarna som högt. Med all sannolikhet finns det även andra anledningar, som att prenumerationer på dagstidningar generellt minskar och att pandemin drabbade äldre läsare av taltidningen hårt. Dagstidningarnas egna digitala utgåvor blir också alltmer tillgängliga, vilket minskar behovet av taltidningen för en del läsare.

Även om antalet prenumeranter kontinuerligt minskar något är kostnaden för taltidningsverksamheten på ungefär samma nivå som tidigare år. Anledningen till det är bland annat att antalet tidningar som ges ut som taltidning successivt har ökat samt att en stor del av verksamheten utgörs av fasta kostnader och avtalsbundna årliga ökning av priser. Eftersom taltidningsutrustning i form av Daisyspelare inte har köpts in på flera år har också kostnaderna för reservdelar och reparationer successivt ökat. Innan en nödvändig upphandling av ny taltidningsutrustning genomförs behöver konsekvenserna av en förmodad ny förordning för taltidningsverksamheten analyseras.

Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv

Jämställdhet

MTM har under 2024 fortsatt arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i myndighetens verksamhet. Fokus har legat på att identifiera områden kopplade till de jämställdhetspolitiska målen där MTM kan bidra till förändring. Utgångspunkt har varit den kartläggning och sammanfattning som tidigare gjorts av vårt jämställdhetsarbete. Under året har arbetet fortsatt med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i planeringen och styrningen av verksamheten. MTM införde i fjol en ny rekryteringsprocess där vi bland annat avskaffade det personliga brevet i ansökningsförfarandet. Erfarenheterna av den nya processen är positiva och bedöms ha bidragit till en mer rättvis, fördomsfri och inkluderande rekryteringsprocess under 2024.

Språklig mångfald i Legimus

Under 2024 producerade MTM 29 (46) talböcker och tre punktskriftsböcker inom området språklig mångfald⁸. Vi förvärvade 105 (105) talböcker från Tillgänglighetsbiblioteket Celia i Finland, de flesta på finska.⁹ Urvalet av titlar på finska är till största delen förslag från bibliotek och låntagare i finskt förvaltningsområde.

MTM ingår i det internationella samarbetet Accessible Books Consortium (ABC) Global Book Service. Under 2024 har vi hämtat 18 (36) titlar på spanska från ABC¹⁰ och skickat dessa som envägslån till bibliotek.

Barn- och ungdomsperspektiv

För att ett barn ska få tillgång till Legimus och tillgängliga medier måste det få hjälp av en vuxen. En pedagog eller en bibliotekarie som har kunskap om det stöd som finns har lättare att guida barnet och dess närstående, och därmed underlätta barnets framtida skolgång. Med stor kunskap hos personal på skolor, förskolor och bibliotek ökar chanserna att varje barn tidigt ska få tillgång till det stöd just det barnet behöver. Alla barn går i skolan, och därför prioriterar MTM att utbilda och upplysa de vuxna som barnen möter där.

Tillgången till ett välutrustat skolbibliotek och en utbildad skolbibliotekarie ser idag väldigt olika ut på landets skolor. Eftersom tillgängliga medier förmedlas via bibliotek, är skolbibliotek av stor betydelse för elever i behov av dessa medier. I november 2024 fattade regeringen beslut om att alla elever från och med 1 juli 2025

8 Dynamics 365.

9 Dynamics 365.

10 <https://www.abcgloballbooks.org/ae/statistics/download>: Downloading AE: MTM; Start Date Jan 2024, End date Dec 2024.

ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek, i första hand på den egna skolenheten.¹¹ MTM har under året samarbetat med andra myndigheter som har uppdrag kopplat till skolbibliotek, och kommer att fortsätta med detta under 2025. Bemannade skolbibliotek på alla skolor ökar chansen att fler barn med behov av tillgängliga medier kan få tillgång till dessa.

MTM samverkar med flera olika myndigheter i arbetet med barn- och ungdomsfrågor och bidrar med tillgänglighetskunskap.

Under året har det läsfrämjande arbetet riktat mot barn och unga fortgått och bedrivits i flera olika kanaler. Läs mer om detta under rubriken Läsfrämjande på sidan 51.

Tabell 22. Antal registrerade användare (barn och unga)

	2024	2023	2022
Antal personer under 18 år totalt	32 202*	71 485	75 657
– varav flickor	15 272*	31 106	32 520
– varav pojkar	16 918*	40 337	43 093
– varav övriga	12*	42	44

Källa: NDS/Legimus

* För att få en mer rättvisande bild av antalet låntagare har MTM valt att från och med 2024 redovisa antal aktiva låntagare under 18 år i stället för antal registrerade låntagare under 18 år. För 2022 och 2023 redovisas totalt antal användare under 18 år, vilket förklarar den stora skillnaden jämfört med uppgifterna för 2024. Fram till 5 maj inaktiverades 3 403 konton för användare under 18 år då deras senaste användning låg inom ramarna för när konton gallras. Därefter bytte MTM till ett nytt system för användarhantering. En konsekvens av bytet var att värdet för dagar sedan senaste användning nollställdes, vilket ledde till att inga fler inaktiveringar genomfördes. Nya rutiner införs under 2025.

Kommentar till tabellen

År 2024 tillkom 9 301 nya aktiva konton för användare under 18 år.

¹¹ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/11/nu-far-alla-elever-ratt-till-bemannade-skolbibliotek2/>.

Myndighetens interna utveckling

Personal och kompetens

Vid verksamhetsårets slut hade MTM 92¹² (85) personer anställda.

Antal årsarbetskrafter var 80¹³ (79) och medeltal anställda var 87¹⁴ (84).

Personalomsättningen var 5,7 procent¹⁵ (11,9). Personalomsättningen definieras som det lägsta av antal som börjar och slutar i procent av genomsnittligt antal anställda under året.

Arbetsmiljö och hälsa

Tabell 23. Sjukfrånvaro i procent

	2024	2023	2022
Totalt	3,78	3,01	3,58
60 dagar eller mer	61,92	49,44	40,11
Kvinnor	3,33	2,76	3,64
Män	4,36	3,37	3,49
Anställda –29 år	.*	.*	.*
Anställda 30–49 år	2,86	3,06	4,30
Anställda 50– år	5,42	3,11	2,23

Källa: Arbetsgivarverket

* Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro lämnas inte då medelantalet anställda i gruppen de tre senaste räkenskapsåren inte överstigit tio.

12 Primula.

13 Arbetsgivarverket.

14 Arbetsgivarverket.

15 Primula.

Kommentar till tabellen

I tabellen redovisas de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i förhållande till respektive grupps sammanlagda tillgängliga arbetstid. Sjukfrånvaron är redovisad i procent. I tabellen redovisas de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i förhållande till respektive grupps sammanlagda tillgängliga arbetstid. Sjukfrånvaron är redovisad i procent. Den totala sjukfrånvaron var under 2024 3,78 (3,01) procent.¹⁶

Kompetensförsörjning

MTM har arbetat kontinuerligt och systematiskt med att säkerställa att myndigheten har den kompetens som krävs för att fullfölja sitt uppdrag under 2024.

Ett övergripande och långsiktigt arbete initierades därutöver under hösten i ledningsgruppen i syfte att ta fram en kompetensförsörjningsplan inför de två nästkommande verksamhetsåren med stöd av HR-funktionen. Vid årsskiftet 2024/2025 hade myndigheten 10 (9)¹⁷ nya medarbetare som rekryterats under 2024 och under året har även 5(9)¹⁸ slutat vid myndigheten.

¹⁶ Arbetsgivarverket.

¹⁷ Primula.

¹⁸ Primula.

Inga chefer slutade eller rekryterades under verksamhetsåret 2024. Vid frånvaro har MTM haft ställföreträdande chefer som har kunnat gå in i ordinarie chefs ställe, vid exempelvis semester eller sjukdom.

Sammantaget hade MTM den 31 december 2024 85 (79) medarbetare placerade i Malmö och 7 (5) anställda vid redaktionen för nyhetstidningen 8 *Sidor* i Stockholm.¹⁹

Kompetensutveckling

Den totala kostnaden för extern utbildning och konferens uppgick till 509 (630) tkr²⁰, vilket ger en genomsnittlig kostnad på 6,37 (7,97) tkr per årsarbetskraft.

Under 2024 har MTM:s ledningsgrupp, vid tre olika tillfällen, träffat och delat såväl kunskap som erfarenheter med andra myndigheters ledningsgrupper (Moderna museet, Myndigheten för delaktighet och Swedac). Fokus för dessa dagar har bland annat varit tillitsbaserad ledning och styrning samt ledarskapet i det dagliga arbetet.

Arbetet med lokala omställningsmedel är en central del i kompetensutvecklingen vid myndigheten, som genom proaktiva omställningsåtgärder och aktiviteter stödjer både verksamhetens och medarbetarnas utveckling utifrån arbetslinjen och ett längre arbetsliv. Under året har lokala omställningsmedel beviljats för en individuell controllerutbildning 59 000 kr, kompetensutveckling avseende AI 200 000 kr samt kompetensutveckling kopplat till MTM:s målgrupper och bemötande 66 000 kr.

Jämställdhet på MTM

Den procentuella fördelningen mellan kvinnor och män på MTM var den 31 december 2024 57 procent kvinnor och 43 procent män. Efter omlokaliseringen 2020 har könsfördelningen på MTM successivt blivit alltmer jämn och för första gången sedan 2020 råder nu en jämn könsfördelning enligt Jämställdhetsmyndighetens definition, där andelen kvinnor respektive män på myndigheten är 40/60 procent, eller jämnare.²¹

Även fördelningen mellan kvinnor och män inom MTM:s ledningsgrupp var den 31 december 2024 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Inom ramen för MTM:s jämställdhetsarbete och årliga lönekartläggning har åtgärder vidtagits för att förebygga att löner för enskilda på sikt hade riskerat att bli osakliga på grund av kön.

MTM har under verksamhetsåret 2024 även undersökt hur medarbetarna upplever att arbetet går att förena med föräldraskap i syfte att kartlägga behov av insatser utifrån diskrimineringslagens aktiva åtgärder samt för att främja ett jämställt föräldraskap.

¹⁹ Primula.

²⁰ Agresso.

²¹ <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/vad-ar-jamstalldhet>

Finansiella dokument

RESULTATRÄKNING (tkr)

	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	198 092	192 860
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	7 524	8 084
Intäkter av bidrag	3	984	1 393
Finansiella intäkter	4	537	637
Summa		207 137	202 974
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-74 848	-71 310
Kostnader för lokaler		-7 103	-7 066
Övriga driftkostnader	6	-117 147	-117 715
Finansiella kostnader	7	-771	-694
Avskrivningar och nedskrivningar		-7 268	-6 292
Summa		-207 137	-203 077
Verksamhetsutfall		0	-104
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		7 146	8 203
Lämnade bidrag	8	-6 539	-8 810
Saldo		607	-607
Årets kapitalförändring	9	607	-710

BALANSRÄKNING (tkr)

	Not	2024	2023
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	15 692	14 815
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	0	0
Summa		15 692	14 815
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	2 214	3 475
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	133	921
Summa		2 347	4 396
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 007	818
Fordringar hos andra myndigheter	14	5 014	6 668
Övriga kortfristiga fordringar	15	14	84
Summa		6 034	7 570
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	3 049	2 486
Upplupna bidragsintäkter	17	0	127
Övriga upplupna intäkter	18	290	71
Summa		3 339	2 683
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	5 352	7 044
Summa		5 352	7 044

BALANSRÄKNING FORTS.

	Not	2024	2023
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	12 753	16 216
Summa		12 753	16 216
SUMMA TILLGÅNGAR			
		45 517	52 724
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring		-604	106
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	607	-710
Summa		2	-604
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	0	149
Övriga avsättningar	23	347	513
Summa		347	661
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	24	18 038	19 284
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	25	2 888	3 275
Leverantörsskulder		15 616	21 648
Övriga kortfristiga skulder	26	1 203	1 164
Summa		37 745	45 371

BALANSRÄKNING FORTS.

	Not	2024	2023
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	27	5 891	5 717
Oförbrukade bidrag	28	0	1
Övriga förutbetalda intäkter	29	1 532	1 578
Summa		7 422	7 296
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		45 517	52 724

ANSLAGSREDOVISNING (tkr)

Anslag	Not	Ing.över- förings- belopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Indragning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
Uo 15 1:6 Ramanslag "Bidrag till vissa studiesociala ändamål" ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	30	2 932	27 000	-2 932	27 000	-26 481	519
Uo 17 3:2 Ramanslag "Myndigheten för tillgängliga medier" ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier	31	143	138 586	0	138 729	-138 743	-14
Uo 17 11:4 Ramanslag Stöd till taltidningar ap.1 Stöd till taltidningar	32	7 787	51 456	-7 787	51 456	-40 015	11 441
Summa		10 862	217 042	-10 719	217 185	-205 238	11 947

REDOVISNING AV BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDE I ÅRSREDOVISNINGEN (tkr)

Anslag/ Anslags- benämning	Not	Beslutat bemyndi- gande	Ekono- miska åtaganden vid årets början	Nya eko- nomiska åtaganden	Utgifter mot anslag	Ekono- miska åtaganden vid årets slut	Förväntad redovis- ning mot anslag 2025	Slutår
Uo 15 1:6 Ramanslag "Bidrag till vissa studiesociala ändamål" ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	33	4 000	1 267	1 918	1 267	1 918	1 918	2025
Summa		4 000	1 267	1 918	1 267	1 918	1 918	

FINANSIELLA VILLKOR 2024 (TKR)

	Villkor	Utfall
Bidrag till vissa studiesociala ändamål, Uo 15 1:6, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp fpr anslagskredit disponeras	1 350	0
Myndigheten för tillgängliga medier, Uo 17 3:2, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	4 157	14
Kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret	4 796	0
Läneram i Riksgäldskontoret förinvesteringar i anläggningstillgångar i verksamheten	23 000	18 038
Stöd till taltidningar, Uo 17 11:5, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	0	0
ap 1.4 Av anslaget får högst 8000 tkr användas för löne- och omkostnader relaterade till taltidnings-verksamheten	8 000	7 991

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma. Belopp inom parentes avser föregående år.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndigheten för tillgängliga mediers (MTM) bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

MTM innehar ett litet närlager värderat till noll, bestående av taktila böcker, punktskriftsböcker och almanackor, som ska ge en ökad servicepotential till användaren. MTM har även ett boklager med lättläst litteratur, detta lager har ingen lagerredovisning på grund av att böckerna har kort livslängd och inget bestående värde.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 3 januari. Brytdagen föregående år var den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 25 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Anslag och intäkter

Myndighetens verksamhet finansieras i huvudsak genom statliga anslag. Redovisningen mot anslag görs med verksamhetens redovisade kostnader. Redovisningen mot anslag ger intäkter av anslag som finansierar verksamhetens kostnader. Intäkter av avgifter och andra ersättningar, vissa bidrag och finansiella intäkter redovisas också mot anslag, som därmed reducerar kostnaderna. Utfallet i myndighetens anslagsfinansierade verksamhet blir därför noll, då dessa intäkter och kostnader redovisas mot anslag och genererar intäkter av anslag, som motsvarar den redovisade nettokostnaden. De senaste två åren har myndigheten dock, på total nivå, redovisat en kapitalförändring. Detta till följd av överskott i bidragsfinansierad verksamhet och periodiseringsdifferenser i transfereringsverksamheten.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp och med en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år definieras som anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet för förbättringsutgifter på annans fastighet ska uppgå till ett belopp på minst 50 tkr och anskaffningsvärdet för immateriella tillgångar ska uppgå till minst 100 tkr. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt utifrån bedömd ekonomisk livslängd. Persondatorer kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Tillämpade avskrivningstider

- Immateriella tillgångar (egen utveckling och rättigheter) 5 år
- Förbättringsutgifter på annans fastighet lägst 3 år, beroende på det underliggande hyresavtalets återstående löptid
- Möbler 5 år
- Bilar 5 år
- Inventarier 5 år
- Datorer och kringutrustning 3 år

Omsättningstillgångar

Fordringar har värderats individuellt och tagits upp med de belopp som beräknas inflyta.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare	Styrelseuppdrag	Ersättning, kr
Magnus Larsson, generaldirektör	ledamot i Musikverkets insynsråd	1 387 482
Varav skattepliktiga förmåner så som kostförmån		50 574

Rådsledamöter	Andra styrelseuppdrag	Ersättning, kr
Insynsrådet		
Hamrefors, Maria	Sveriges Utbildningsradio AB Vi Media AB Svenska Bokhandlarföreningen/Svenska Bokhandlarföreningens Service AB Hamrefors Management AB	3 800
Hedvall, Per-Olof	AnyCom AB Mediemyndighetens insynsråd	3 800
Forsman, Daniel	Inga uppdrag	5 700
Annika Streiler	Inga uppdrag	0

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se sid 69 i resultatredovisningen.

Noter

Resultaträkning				
Not	1	Intäkter av anslag	2024	2023
		15 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	26 481	24 068
		17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	138 076	135 633
		17 11:4 Stöd till taltidningar, ramanslag	33 535	33 159
		Summa	198 092	192 860
		15 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	-26 481	-24 068
		17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	-138 743	-136 326
		17 11:4 Stöd till taltidningar, ramanslag	-40 015	-40 669
		Summa utgifter i anslagsredovisningen	-205 238	-201 063
		Saldo	-7 146	-8 203
		Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag i resultaträkningen.	7 146	8 203
		Summa	7 146	8 203
Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2024	2023
		Utbildning och konferens	155	350
		Konsultuppdrag	991	1 158
		Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 146	1 507
		Försäljning material, prenumeration 8 Sidor	3 284	3 498
		Försäljning lättläst litteratur	2 558	2 464
		Försäljning av ljud- och e-böcker	357	389
		Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	179	225
		Summa	7 524	8 084

Resultaträkning

Not 3	Intäkter av bidrag	2024	2023
	Avräknade bidrag som har använts		
	Bidrag från statliga myndigheter, Kammarkollegiet	869	1 116
	Bidrag från statliga myndigheter, Kungliga tekniska högskolan	115	235
	Ersättning för sjuklönekostnader, Försäkringskassan	0	42
	Summa	984	1 393
Not 4	Finansiella intäkter	2024	2023
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	510	604
	Övriga finansiella intäkter	27	32
	Summa	537	637
Not 5	Kostnader för personal	2024	2023
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	-47 681	-45 701
	Varav lönekostnader ej anställd personal	-238	-269
	Sociala avgifter	-25 448	-23 848
	Övriga kostnader för personal	-1 719	-1 761
	Summa	-74 848	-71 310
Not 6	Övriga driftkostnader	2024	2023
	Reparationer och underhåll	-101	-147
	Offentligträttsliga avgifter, skatter, kundförluster	-1	-2
	Resor, representation, information	-3 159	-3 111
	Köp av varor	-7 244	-6 666
	Köp av tjänster	-106 642	-107 789
	Summa	-117 147	-117 715

Resultaträkning			
Not 7	Finansiella kostnader	2024	2023
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	-734	-661
	Övriga räntekostnader	-7	-1
	Övriga finansiella kostnader	-30	-32
	Summa	-771	-694
Not 8	Lämnade bidrag	2024	2023
	Stöd till tidningsföretag för taltidningar	-6 480	-7 510
	Bidrag till kulturtidskrifter	-60	-1 300
	Summa	-6 539	-8 810
Not 9	Årets kapitalförändring	2024	2023
	Bidragsfinansierad verksamhet, avser tidigare års ej förbrukade bidrag	0	-104
	Periodiseringsdifferenser transfereringsverksamhet	607	-607
	Summa	607	-710

Balansräkning				
Not	10	Balanserade utgifter för utveckling	2024	2023
		Ingående anskaffningsvärde	29 434	23 550
		Årets anskaffningar	6 001	5 884
		Summa anskaffningsvärde	35 435	29 434
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-14 619	-10 540
		Årets avskrivningar	-5 125	-4 079
		Summa ackumulerade avskrivningar	-19 744	-14 619
		Utgående bokfört värde	15 692	14 815
Not	11	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2024	2023
		Ingående anskaffningsvärde	3 500	3 500
		Summa anskaffningsvärde	3 500	3 500
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 500	-3 500
		Summa ackumulerade avskrivningar	-3 500	-3 500
		Utgående bokfört värde	0	0
Not	12	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2024	2023
		Ingående anskaffningsvärde	8 244	8 222
		Årets anskaffningar	0	23
		Summa anskaffningsvärde	8 244	8 244
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 769	-3 510
		Årets avskrivningar	-1 261	-1 259
		Summa ackumulerade avskrivningar	-6 030	-4 769
		Utgående bokfört värde	2 214	3 475

Balansräkning

Not		2024	2023
13	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	8 017	8 099
	Årets anskaffningar	94	0
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-82
	Summa anskaffningsvärde	8 111	8 017
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-7 096	-6 223
	Årets avskrivningar	-882	-954
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	82
	Summa ackumulerade avskrivningar	-7 978	-7 096
	Utgående bokfört värde	133	921
14	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	4 650	6 192
	Kundfordringar hos andra myndigheter	363	474
	Övriga fordringar hos andra myndigheter	1	1
	Summa	5 014	6 668
15	Övriga kortfristiga fordringar		
	Fordringar hos anställda	14	0
	Kreditfakturor	0	84
	Summa	14	84
<i>Belopp från föregående år är omräknade då noten har fått en ny uppställning.</i>			
16	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 648	1 623
	Övriga förutbetalda kostnader	1 401	862
	Summa	3 049	2 486
<i>Belopp från föregående år är omräknade då noten har fått en ny uppställning</i>			

Balansräkning			
Not 17	Upplupna bidragsintäkter	2024	2023
	Rekvirerade medel från Kungliga tekniska högskolan	0	127
	Summa	0	127
Not 18	Övriga upplupna intäkter	2024	2023
	Upplupna intäkter avseende försäljning av ljudmedia	126	71
	Upplupna intäkter avseende IT-systemet Mars och Merkur	164	0
	Summa	290	71
Not 19	Avräkning med statsverket	2024	2023
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	8 949	7 848
	Redovisat mot anslag	66 495	64 737
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-68 720	-63 636
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	6 725	8 949
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-143	-3 106
	Redovisat mot anslag	138 743	136 326
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-138 586	-133 363
	Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	14	-143
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	-1 763	-1 869
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	8 704	9 033
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-77 048	-72 563
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	68 720	63 636
	Övriga skulder på statens centralkonto	-1 388	-1 763
	Summa Avräkning med statsverket	5 352	7 044

Balansräkning				
Not	20	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2024	2023
		Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	12 753	16 216
		Summa	12 753	16 216
		Belopp att reglera för december mellan räntekontot och statens centralkonto	2 605	3 945
		Beviljad kredit enligt regleringsbrev	4 796	4 796
		Maximalt utnyttjad kredit	0	0

Balansräkning					
Not	21	Myndighetskapital	2024	2023	
		Specifikation förändring av myndighetskapitalet			
			Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enl resultaträkningen	Summa
		Utgående balans 2023	106	-710	-604
		Rättelser	0	0	0
		Ingående balans 2024	106	-710	-604
		Föregående års kapitalförändring	-710	710	0
		Årets kapitalförändring	0	607	607
		Summa årets förändring	-710	1 317	607
		Utgående balans 2024	-604	607	2

Balansräkning				
Not	22	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2024	2023
		Ingående avsättning	149	244
		Årets pensionskostnad	-81	2
		Årets pensionsutbetalningar	-68	-98
		Utgående avsättning	0	149
		Under 2024 har hela avsättningen återförts till följd av pensionsavgång.		
Not	23	Övriga avsättningar	2024	2023
		Avsättning för lokalt omställningsarbete		
		Ingående balans	513	516
		Årets förändring	-165	-3
		Utgående balans	347	513
		Myndigheten för tillgängliga medier överväger att förbruka en del av avsättningen under 2025.		
Not	24	Lån i Riksgäldskontoret	2024-12-31	2023-12-31
		Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
		Ingående balans	19 284	19 970
		Under året nyupptagna lån	6 023	5 624
		Årets amorteringar	-7 268	-6 310
		Utgående balans	18 038	19 284
		Beviljad låneram enligt regleringsbrev	23 000	23 000
		Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	18 038	19 284
Not	25	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2024	2023
		Utgående mervärdesskatt	659	942
		Arbetsgivaravgifter	1 396	1 334
		Leverantörsskulder andra myndigheter	833	1 000
		Summa	2 888	3 275

Balansräkning			
Not 26	Övriga kortfristiga skulder	2024	2023
	Personalens källskatt	1 200	1 162
	Övrigt	2	2
	Summa	1 203	1 164
Not 27	Upplupna kostnader	2024	2023
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	4 326	3 643
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	0	1
	Upplupna räntor	0	0
	Upplupen Royalty	235	200
	Övriga upplupna kostnader inomstatliga	123	196
	Övriga upplupna kostnader utomstatliga	1 207	1 678
	Upplupna kostnader i transfereringsverksamhet	0	0
	Summa	5 891	5 717
Not 28	Oförbrukade bidrag	2024	2023
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	0	1
	Summa	0	1
	varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk: inom tre månader	0	1
	Summa	0	1
Not 29	Övriga förutbetalda intäkter	2024	2023
	Förutbetalda prenumerationer, nyhetstidningen 8 Sidor	1 506	1 578
	Förutbetalda prenumerationer, Punkttidskrifter	26	0
	Summa	1 532	1 578

Anslagsredovisning

Not 30 Uo 15 1:6 Ramanslag

ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

"Myndigheten för tillgängliga medier får inte disponera ingående överföringsbelopp. Enligt regleringsbrevet disponerar Myndigheten för tillgängliga medier en anslagskredit på 1 350 tkr. Anslaget är icke räntebärande."

Not 31 Uo 17 3:2 Ramanslag

ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier

Anslaget får användas för Myndigheten för tillgängliga mediers förvaltningsutgifter. Myndigheten för tillgängliga medier får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3% av föregående års tilldelning 133 363 tkr enligt regleringsbrevet. Enligt regleringsbrevet disponerar Myndigheten för tillgängliga medier en anslagskredit på 4 157 tkr, under 2024 har 14 tkr av krediten nyttjats. Anslaget är räntebärande.

Not 32 Uo 17 11:4 Ramanslag

ap.1 Stöd till taltidningar

"Myndigheten för tillgängliga medier får inte disponera ingående överföringsbelopp. Anslaget är icke räntebärande.

Kostnaderna för verksamheten är i hög grad relaterade till antalet prenumeranter, antalet utgivna taltidningar och den tekniska utrustningen. Under flera år har ingen ny teknisk utrustning köpts in eftersom man har inväntat den nya förordningen för taltidningsverksamheten. På grund av detta har myndigheten enbart förbrukat ca 78 % av anslagsposten.

Av anslaget får högst 8 000 tkr användas för löne- och omkostnader relaterade till taltidningsverksamheten samt för avskrivningar och räntor för utvecklingsprojekt i syfte att effektivisera verksamheten. Under räkenskapsåret har 7 991 tkr använts för personalkostnader. 2 tkr av sakanslag 17 11:4 Stöd till taltidningar har under året utnyttjats för att finansiera avskrivningskostnader."

Bemyndiganden

Not 33 Uo 15 1:6 Ramanslag

ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

"Myndigheten för tillgängliga medier bemyndigas att under 2024 beställa produktion av studielitteratur som, inklusive gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 4 000 tkr under 2025. Inga åtaganden får göras för tid därefter.

Skillnaden mellan utestående åtaganden och tilldelat bemyndigande beror på att produktionen av kurslitteratur är helt efterfrågestyrd."

Sammanställning över väsentliga uppgifter 2020-2024 (tkr)

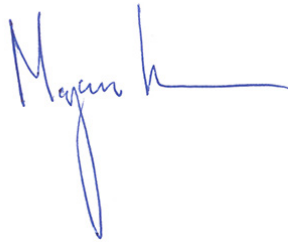
	2024	2023	2022	2021	2020
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	23 000	23 000	23 000	23 000	19 000
Utnyttjad	18 038	19 284	19 970	22 188	18 927
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 796	4 796	4 796	4 796	4 796
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	510	604	127	0	0
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	7 524	8 084	7 670	8 091	9 141
Övriga avgiftsintäkter	0	0	0	0	0
Anslagskredit					
Beviljad 15 1:6 ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	1 350	1 350	1 550	1 350	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0

	2024	2023	2022	2021	2020
Beviljad 17 3:2 ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier	4 157	4000	3 854	3 820	3 778
Utnyttjad	14	0	0	0	0
Beviljad 17 11:5 ap.1 Stöd till taltidningar	0	0	0	0	1 465
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
Ramanslag 15 1:6 ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål					
Anslagssparande	519	2932	3 783	1 119	2 814
Ramanslag 17 3:2 ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier					
Anslagssparande	0	143	3 106	2 886	9 775
Ramanslag 17 11:5 ap.1 Stöd till taltidningar					
Anslagssparande	11 441	7 787	6 784	8 208	14 679
Bemyndiganden					
Tilldelade	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Summa gjorda åtaganden	1 918	1 267	891	273	1 075
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	80	79	78	74	65
Medelantalet anställda (st)*	87	84	87	80	72
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 489	2 482	2 470	2 555	2 714
Kapitalförändring					
Årets	607	-710	0	106	0
Balanserad	2	-604	106	0	0

*I beräkningen av medelantalet anställda ingår tjänstledig personal.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Malmö den 20 februari 2025

Magnus Larsson
Generaldirektör

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER

MTM är Sveriges kunskapscentrum för tillgängliga medier.
Vi arbetar för att alla ska ha tillgång till litteratur, nyheter och
samhällsinformation utifrån var och ens förutsättningar.
Oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.